
INSTYTUT BADAŃ NAD GOSPODARKĄ RYNKOWĄ

Tomasz Kaczor

Analiza makroekonomicznego
wpływu NSRO 2007-2013 na
gospodarkę polską i regiony

MODEL MaMoR2

- Model równowagi ogólne CGE
- Regionalne ujęcie procesów szczególnie podatnych na wpływ funduszy
- Sytuacja w regionie zależna od reszty kraju
- Polska – mała gospodarka otwarta

MODEL MaMoR2

Wybrane zależności

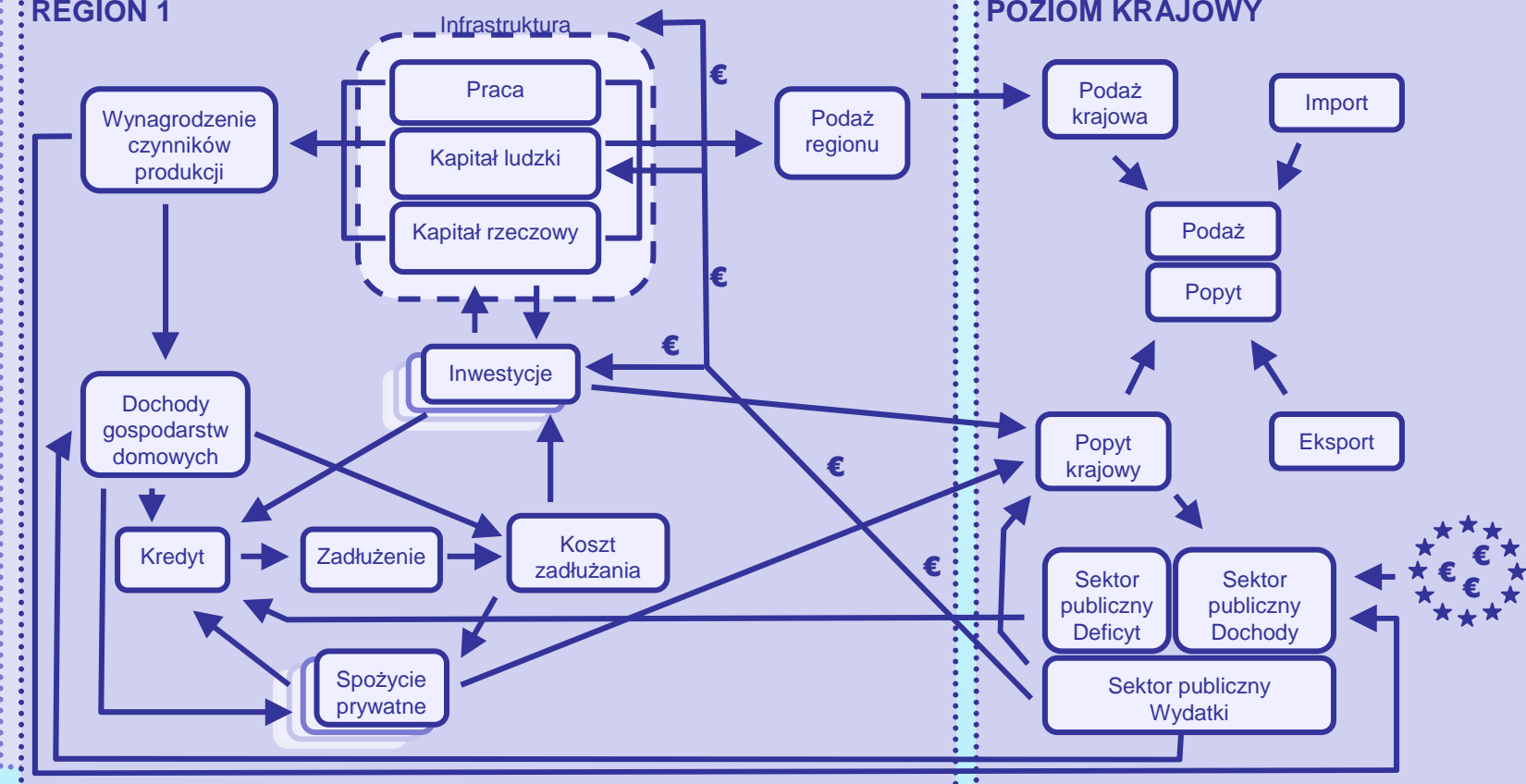
REGION 16

REGION ...

REGION 2

REGION 1

POZIOM KRAJOWY

MODEL MaMoR2

Poziom regionalny

- Proces produkcyjny
- Struktura międzyokresowa inwestycji
- Struktura międzyokresowa spożycia prywatnego
- Wykorzystanie środków UE
- Rachunki gospodarstw domowych: dochody, wydatki i zadłużanie
- Część cen

MODEL MaMoR2

Poziom ogólnokrajowy

- Struktura zaspokojenia popytu krajowego
- Struktura rozdysponowania podaży krajowej
- Rachunki sektora publicznego: dochody, wydatki, środki UE, współfinansowanie i deficyt
- Część cen

MODEL MaMoR2

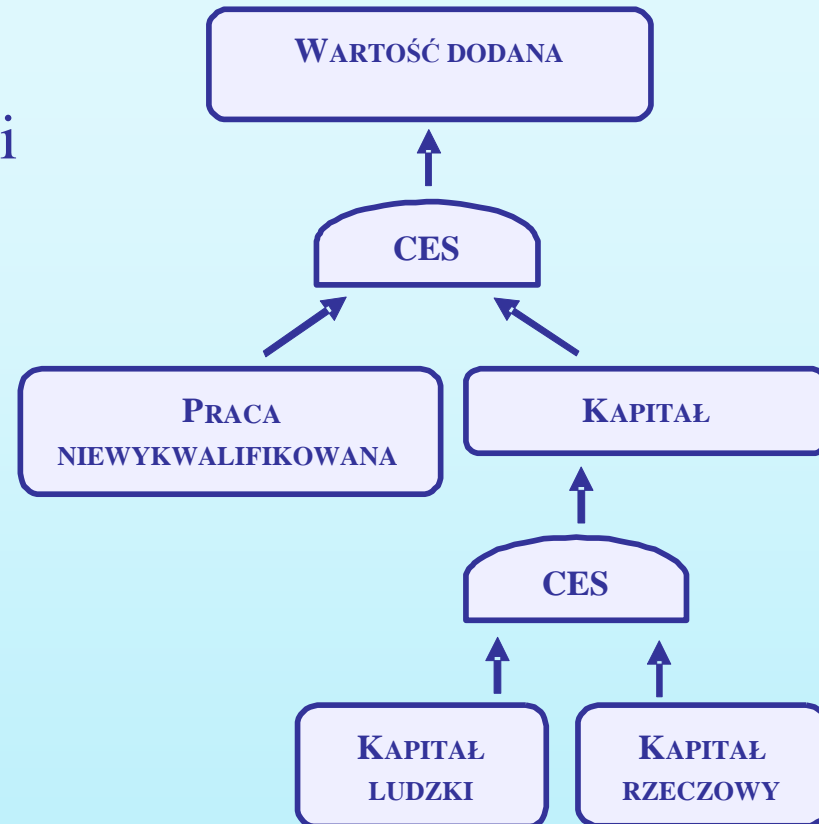
Podaż dóbr

- 16 gospodarek regionalnych wytwarza produkt jednorodny w skali kraju
- Wykorzystywane są trzy czynniki produkcji: kapitał rzeczowy, kapitał ludzki oraz praca niewykwalifikowana
- Podaż modelowana jako dwustopniowa kombinacja funkcji CES przy założeniu konkurencyjnych rynków

MODEL MaMoR2

Podaż dóbr

- Kapitał ludzki oraz kapitał rzeczowy są komplementarnymi czynnikami
- Kapitał złożony i praca niewykwalifikowana są czynnikami substytucyjnymi (model poddano testom także przy założeniu ich komplementarności)
- Regiony różnią się parametrami procesu poza parametrami elastyczności substytucji

MODEL MaMoR2

Nakłady inwestycyjne

- Struktura międzyokresowa inwestycji optymalizowana w oparciu o model q Tobina
- Firma inwestuje w kolejnych latach tak aby maksymalizować aktualną wartość przyszłych dochodów pomniejszonych o koszty inwestycji
- Relatywne koszty instalacji kapitału są tym większe, im większa jest skala nowego kapitału w stosunku do dotychczasowego zasobu tego czynnika

MODEL MaMoR2

Praca i kapitał ludzki

- Praca niewykwalifikowaną: podstawowy zasób umiejętności, w które musi być wyposażony każdy człowiek normalnie funkcjonujący w społeczeństwie
- Kapitał ludzki: zasób szczególnych umiejętności i doświadczeń, zdobytych w trakcie nauki i kariery zawodowej
- Każdy pracownik dostarcza jednej jednostki pracy niewykwalifikowanej oraz pewnej ilości kapitału ludzkiego
- Podaż pracy niewykwalifikowanej jest nieograniczona
- Podaż kapitału ludzkiego jest egzogeniczna za wyjątkiem zasobu generowanego ze środków UE

MODEL MaMoR2

Spożycie prywatne

- Gospodarstwo domowe optymalizuje międzyokresową strukturę spożycia odrębnie w każdym regionie
- Celem gospodarstwa jest maksymalizacja swej zdyskontowanej użyteczności
- Użyteczność gospodarstwa w danej chwili ma postać formę tzw. użyteczności o stałej względnej niechęci do ryzyka (ang. *constant relative risk aversion*)
- Relacja spożycia w kolejnych okresach jest funkcją cen, stóp procentowych i stopy preferencji międzyokresowych
- Struktura wewnątrzokresowa ustalana na poziomie krajowym

MODEL MaMoR2

Popyt krajowy

- Popyt pochodzi z regionów (spożycie, inwestycje) oraz poziomu centralnego (sektor publiczny)
- Popyt zaspokaja kombinacja dóbr produkcji krajowej oraz importowanych
- Oba dobra są częściowymi substytutami (tzw. założenie Armingtona, 1969)
- Preferencje podmiotów będących źródłem popytu opisane są za pomocą funkcji CES
- Ceny światowe dóbr importowanych są egzogeniczne (cena krajowa zależy od kursu, ewentualnych ceł oraz podatków)

MODEL MaMoR2

Rozdysponowanie podaży krajowej

- Podaż może zaspokajać popyt krajowy bądź być skierowana na eksport
- Cena uzyskiwana za granicą jest egzogeniczna
- Struktura rozdysponowania podaży ustalana w oparciu o funkcję o stałej elastyczności transformacji (CET)

MODEL MaMoR2

Ceny

- Czynniki produkcji mają indywidualne endogeniczne ceny w każdym regionie
- Cena krajowa wytwarzanego produktu jest taka sama w całym kraju - produkt jest jednorodny
- Ceny w wymianie handlowej są funkcją cen światowych, kursu oraz opłat publiczno-prawnych
- Egzogeniczny kurs walutowy
- Stopy procentowe są pochodną stóp procentowych światowych oraz, dla podmiotów prywatnych, zależą od poziomu zadłużenia i dochodów

MODEL MaMoR2

Sektor publiczny

- Sektor publiczny zdefiniowany na poziomie centralnym
- Dochody są funkcją modelowanych procesów gospodarczych (podatki od dochodów, podatki pośrednie, składki oraz pozostałe)
- Wydatki są założone, za wyjątkiem związanych z wydatkowaniem funduszy UE
- Sektor publiczny współfinansuje środki UE
- Zmienne potrzeby pożyczkowe finansowane przez gospodarstwa domowe: wypieranie wydatków prywatnych za pośrednictwem stóp procentowych

MODEL MaMoR2

Kanały wpływu środków UE

- Środki przeznaczone dla przedsiębiorstw przyjmują formę dotacji obniżających koszt inwestycji
- Środki dedykowane dla kapitału ludzkiego podnoszą jego zasób, który ulega deprecjacji wynikającej z procesów demograficznych
- Konwersja funduszy na zasób kapitału ludzkiego poprzez współczynnik wyznaczony w oparciu o metodę kosztową
- Środki przeznaczone na infrastrukturę bezpośrednio zwiększają jej wartość, zasób infrastruktury ulega deprecjacji
- Infrastruktura wpływa na całkowitą wydajność czynników produkcji (ang. TFP)
- Wszystkie wykorzystane środki prowadzą do zwiększenia popytu krajowego

MODEL MaMoR2

Dane i parametry

- Model odwzorowuje gospodarkę z 2003 r.
- Wykorzystujemy dane roczne
- Parametry uzyskano w drodze kalibracji lub przeglądu literatury

MODEL MaMoR2

Dane i parametry

Elastyczność Armingtona	0,8
Elastyczność transformacji	0,6
Elastyczność substytucji pomiędzy kapitałem ludzkim a rzeczowym	0,4
Elastyczność substytucji między kapitałem i pracą	1,2
Elastyczność wyborów międzyokresowych konsumenta	0,5
Wpływ infrastruktury na TFP	0,3

MODEL MaMoR2

Scenariusz bazowy

- Wzrost PKB w wysokości 4,2% rocznie, taki sam dla wszystkich regionów
- Inflacja na poziomie celu NBP – 2,5%
- Kurs PLN/EUR - 3,90
- Dynamika zatrudnienia (w %)

Rok	2007	2008	2009	2010	2007-2020
Dynamika zatrudnienia	1,7	1,8	1,0	0,7	0,3

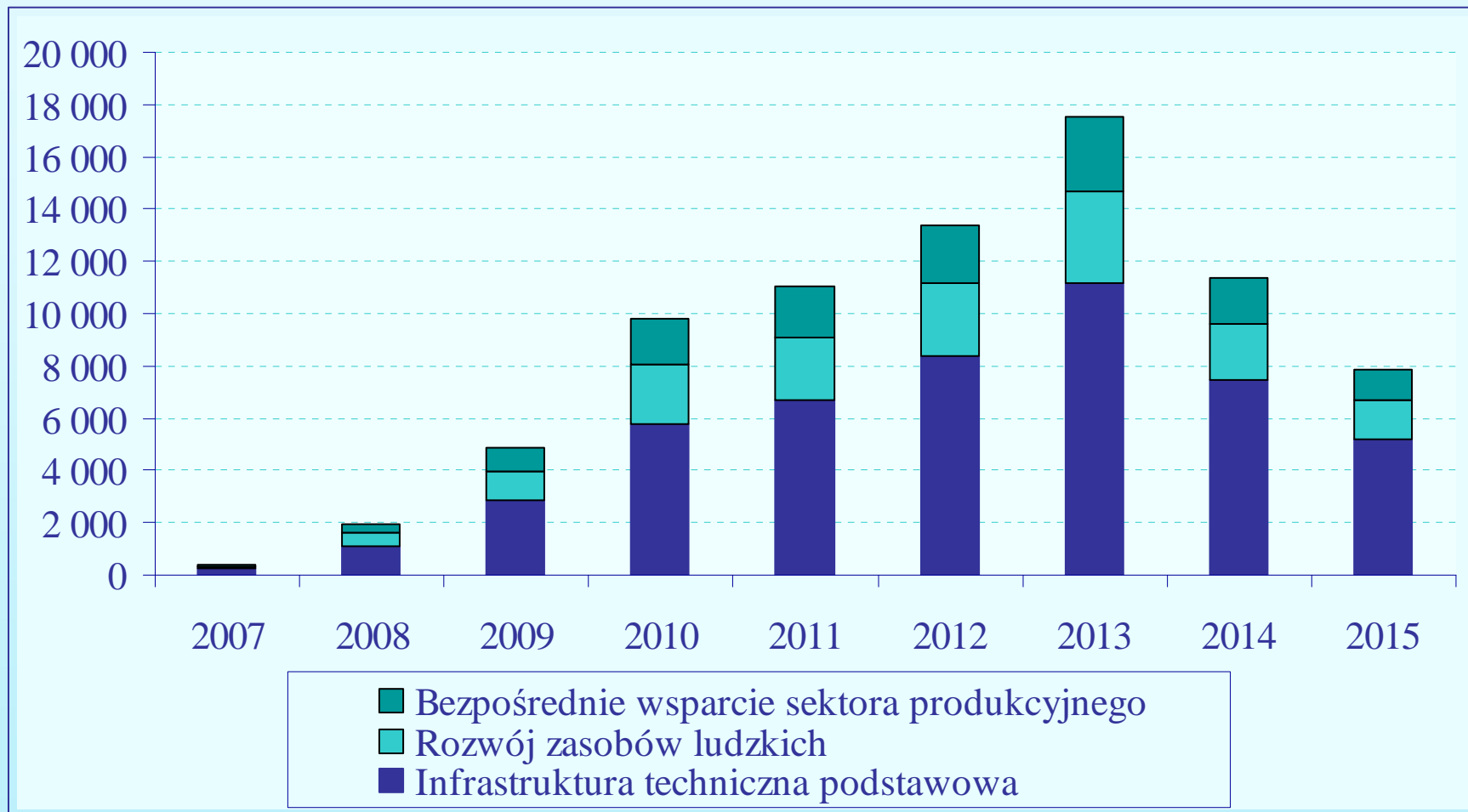
WPŁYW NSRO

Środki w latach 2007-2015

Wyszczególnienie	mln euro	% PKB
Razem wkład publiczny	78 308	2,21
Razem wkład publiczny UE	65 318	1,84
Infrastruktura	40 010	1,12
Zasoby ludzkie	13 890	0,40
Wsparcie dla firm	11 418	0,32
Razem wkład publiczny krajowy	12 990	0,37
Infrastruktura	8 868	0,25
Zasoby ludzkie	2 373	0,07
Wsparcie dla firm	1 749	0,05

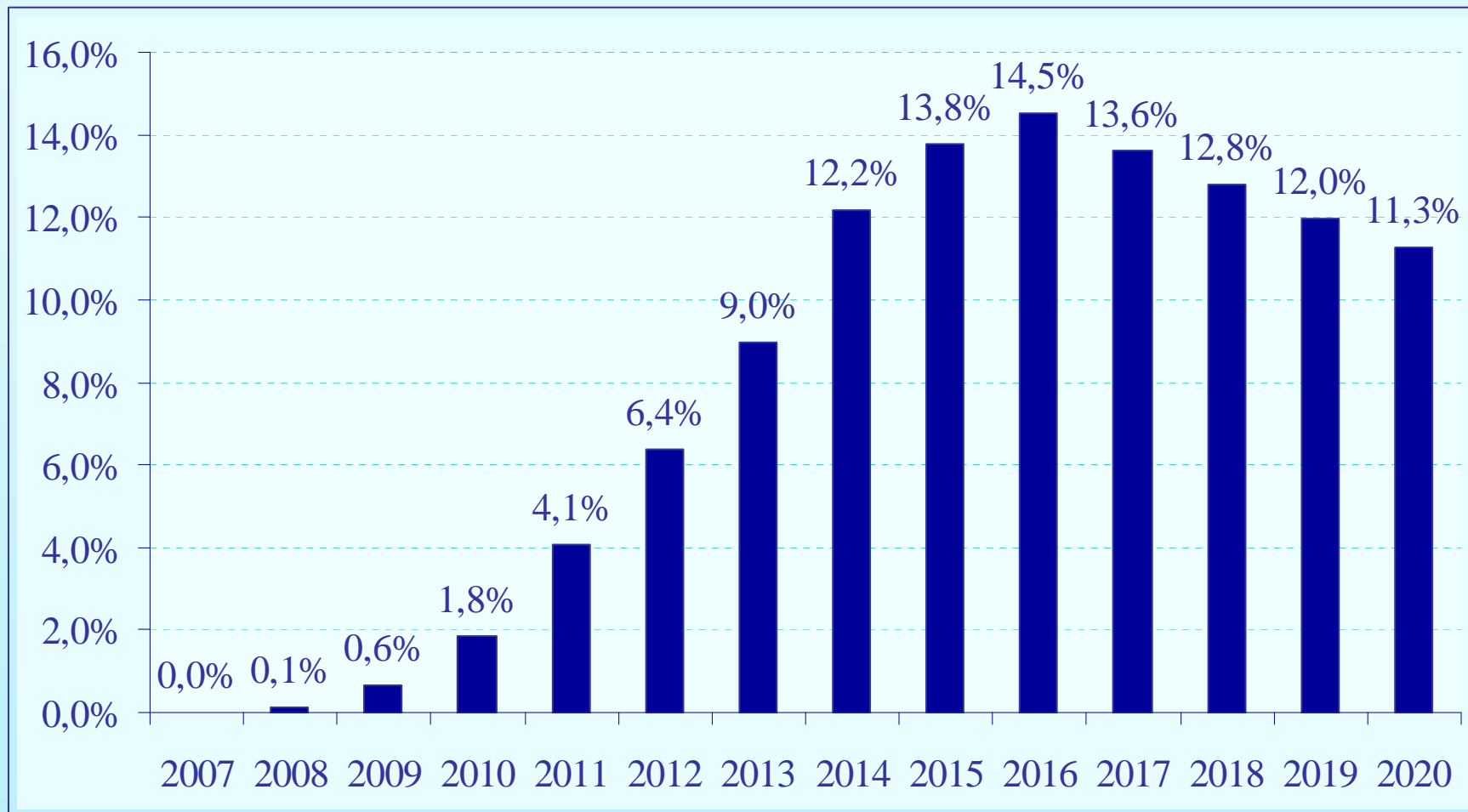
WPLÝW NSRO

Środki w latach 2007-2015

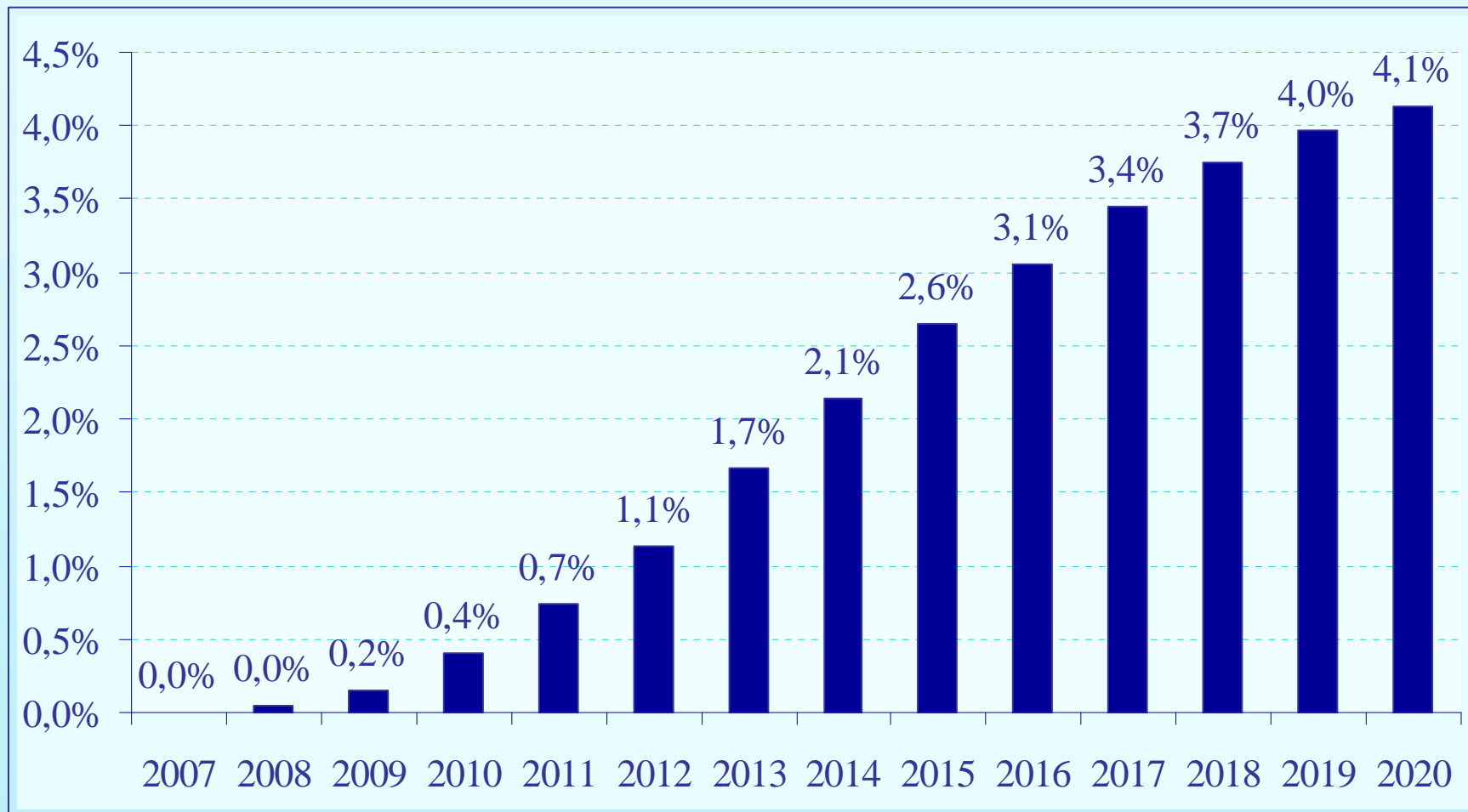
WPŁYW NSRO

Zmiana zasobu infrastruktury

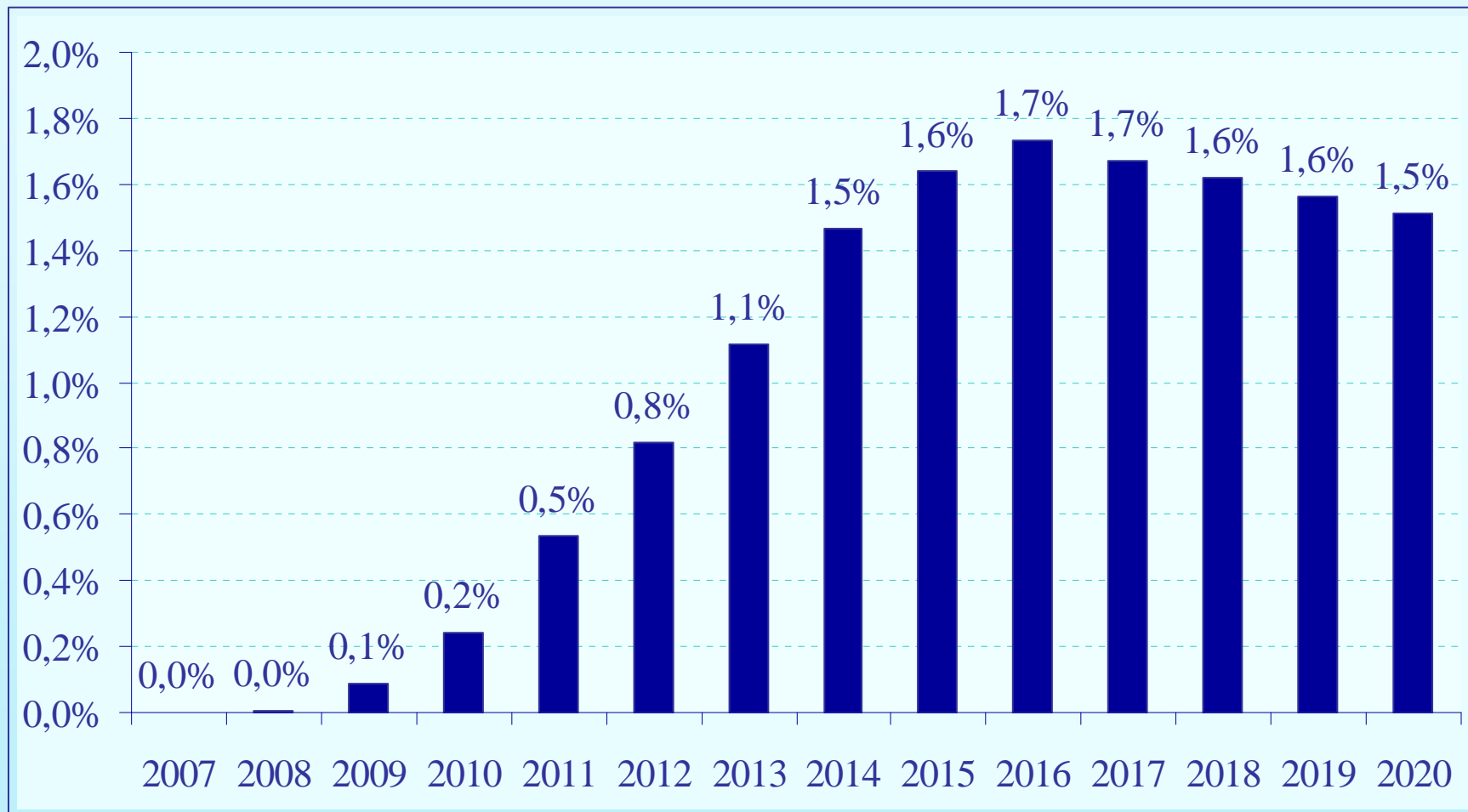
WPLÝW NSRO

Zmiana zasobu kapitału

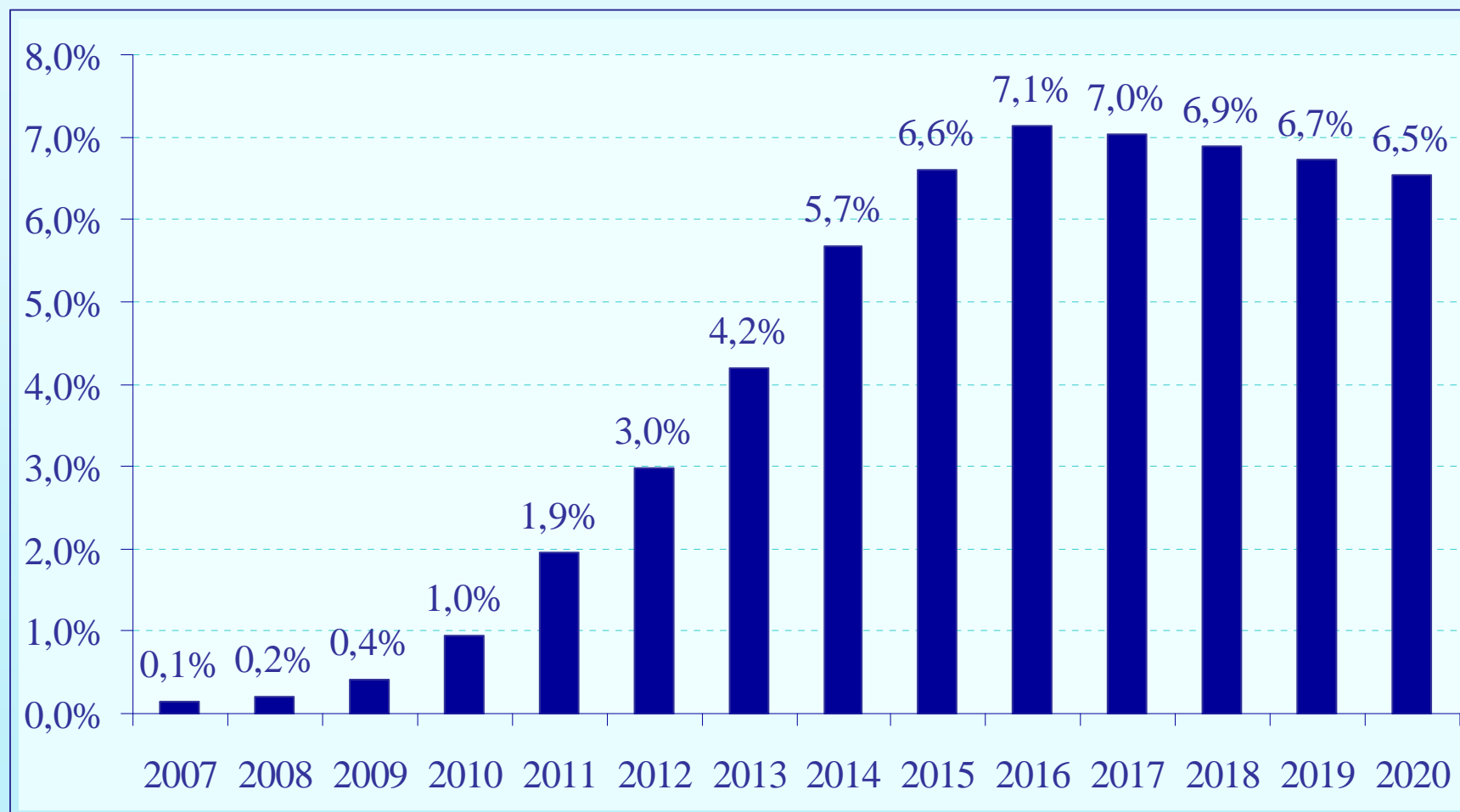
WPŁYW NSRO

Zmiana zasobu kapitału ludzkiego

WPLÝW NSRO

Produkt krajowy brutto

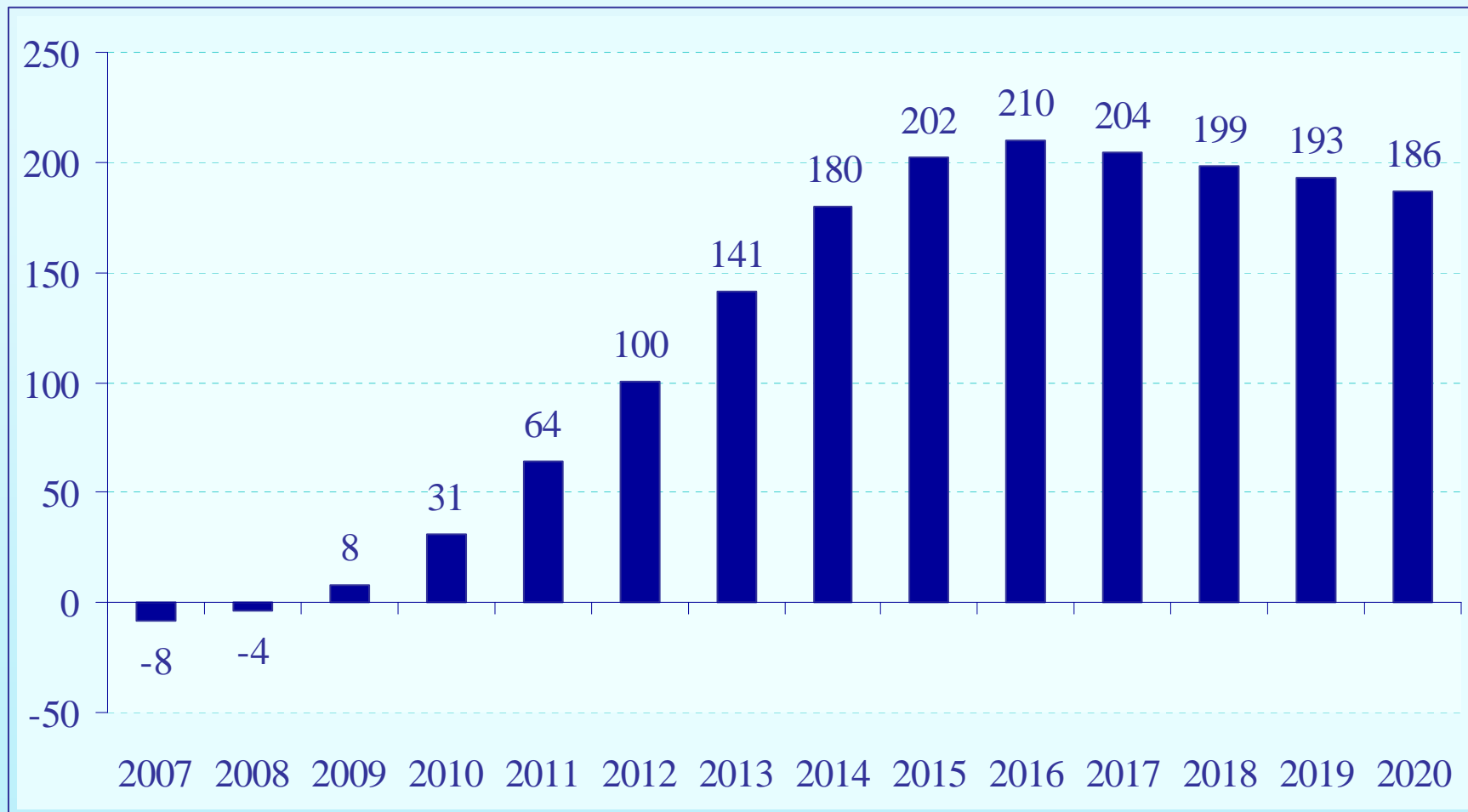
WPLÝW NSRO

Zwiększenie dynamiki PKB, pp

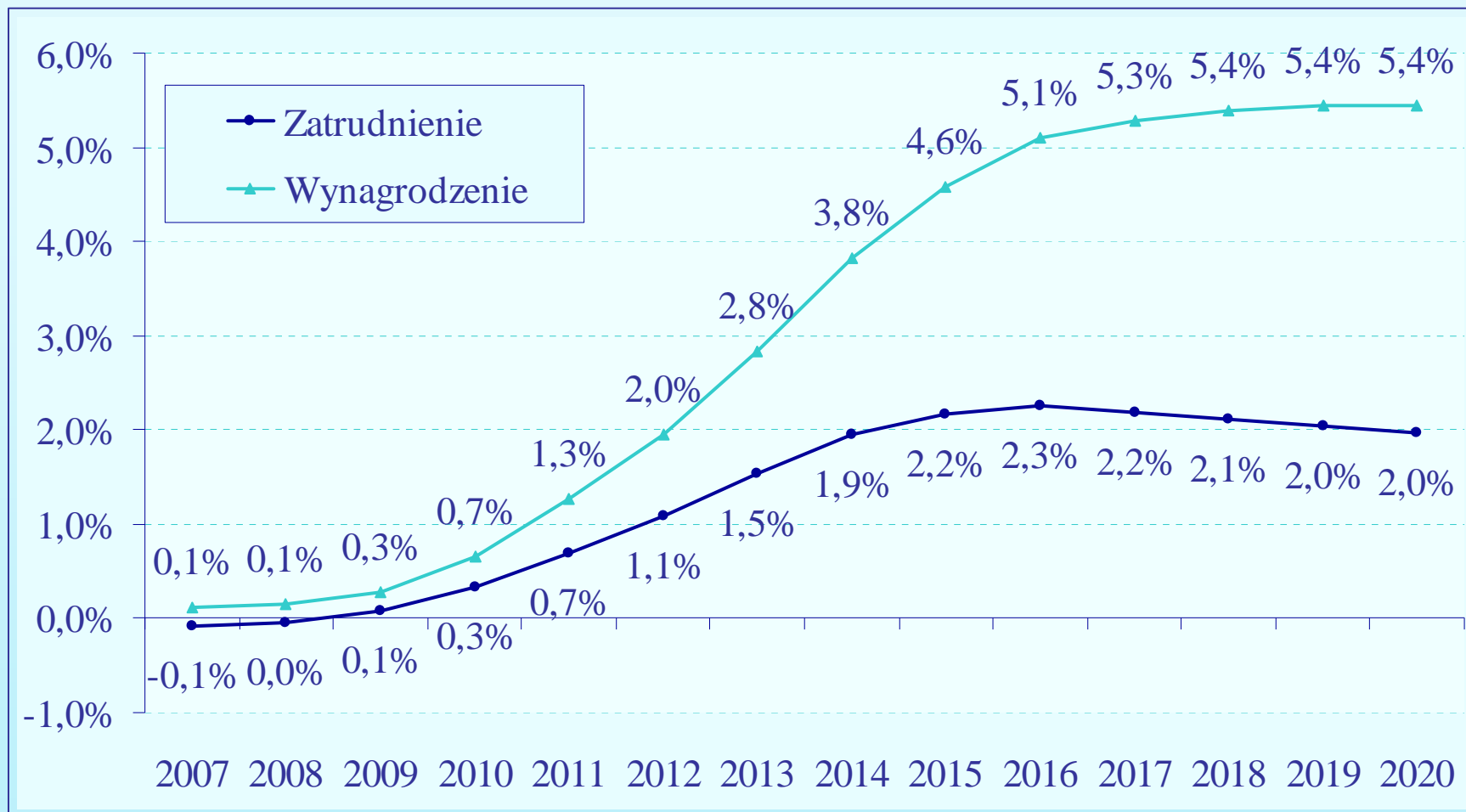
WPŁYW NSRO

Zatrudnienie, tys. osób

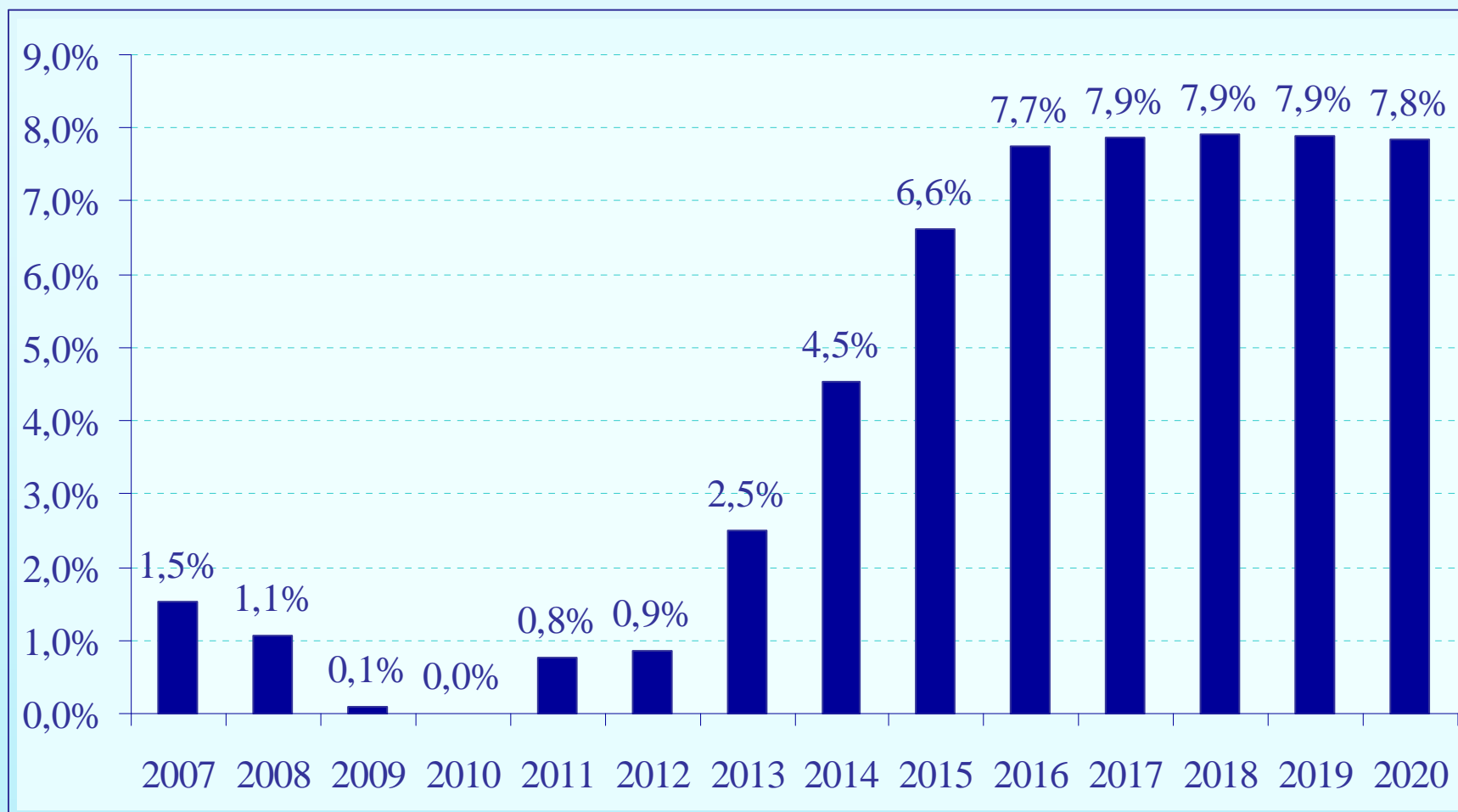
WPLÝW NSRO

Rynek pracy

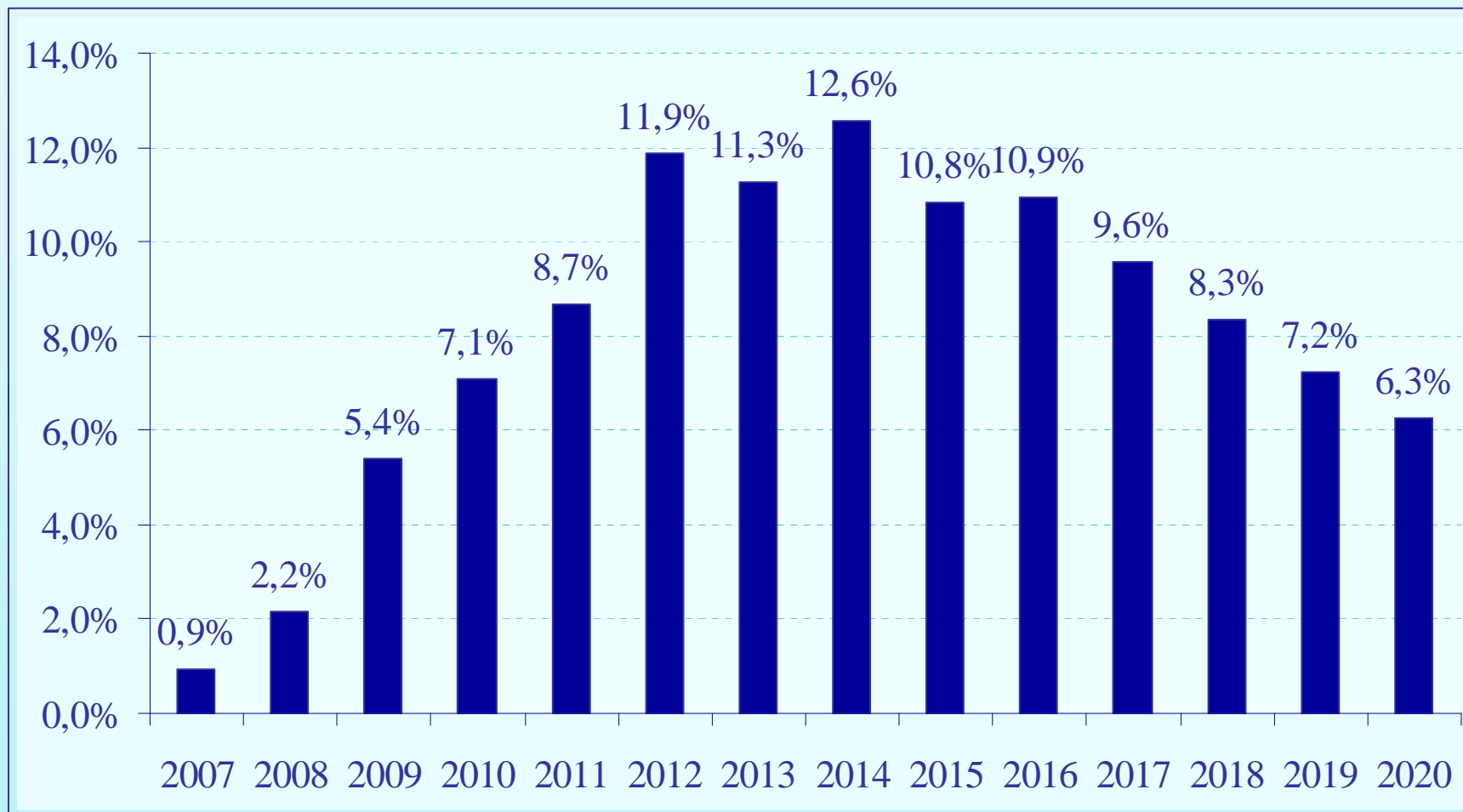
WPLÝW NSRO

Spożycie prywatne

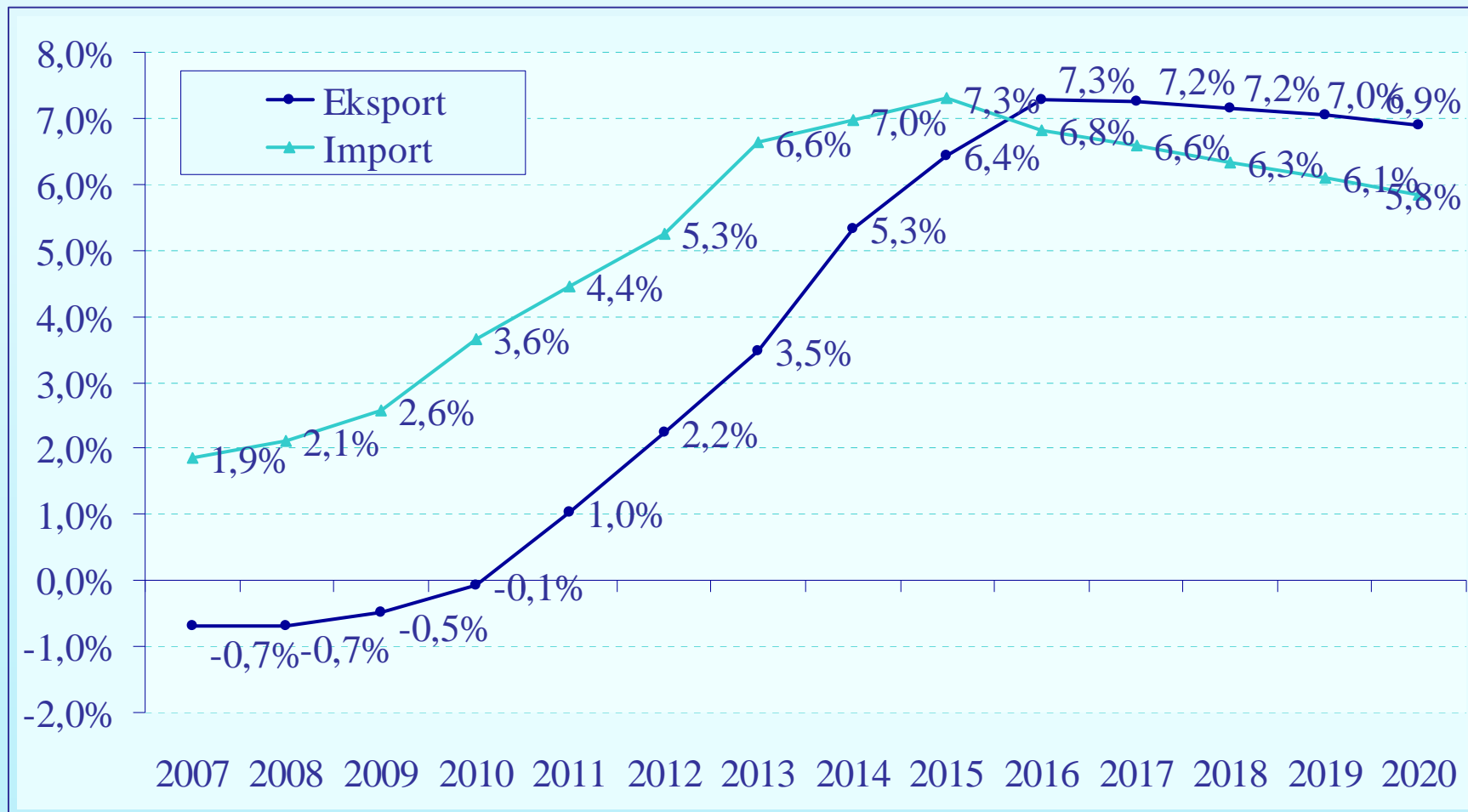
WPLÝW NSRO

Inwestycje

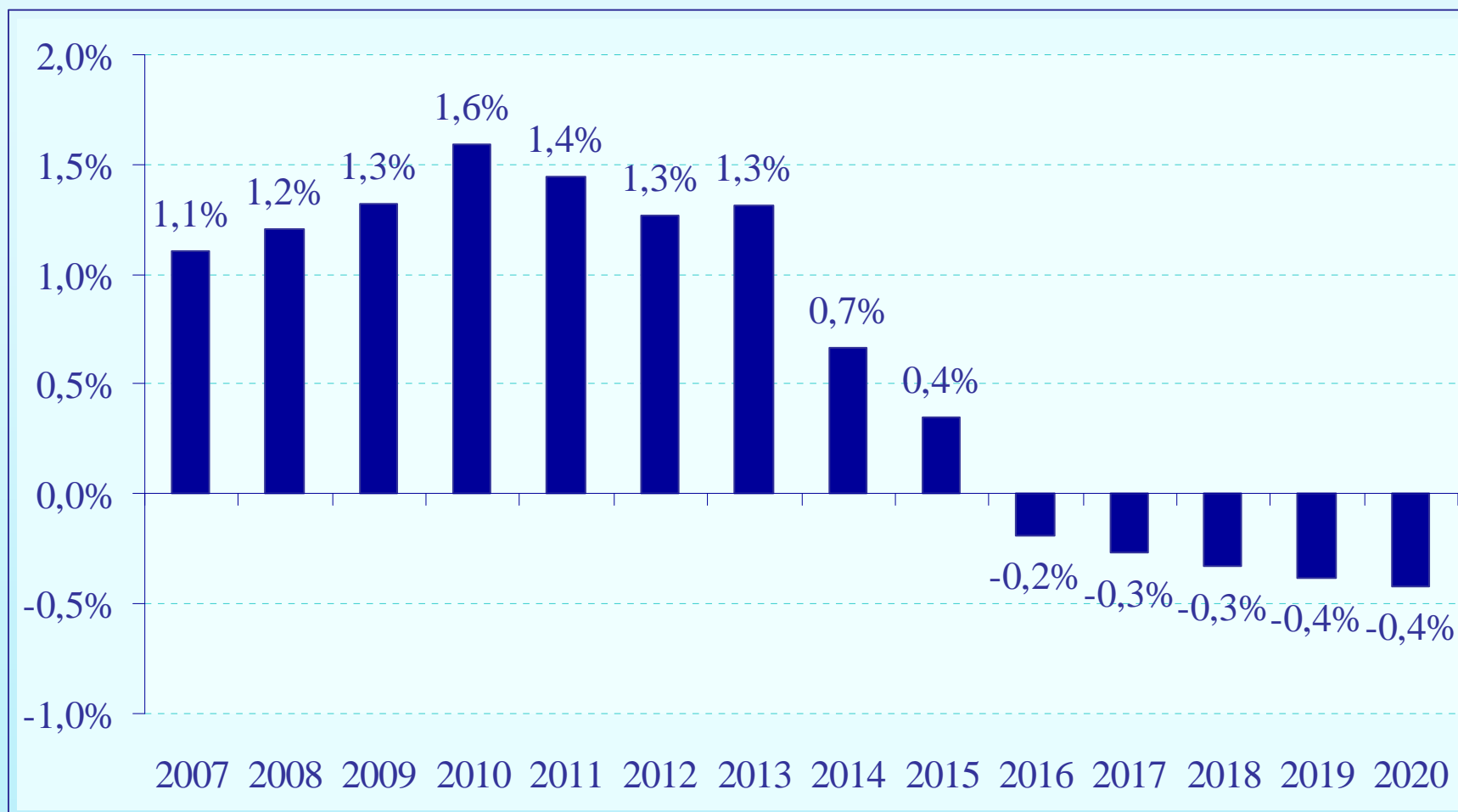
WPLÝW NSRO

Handel zagraniczny

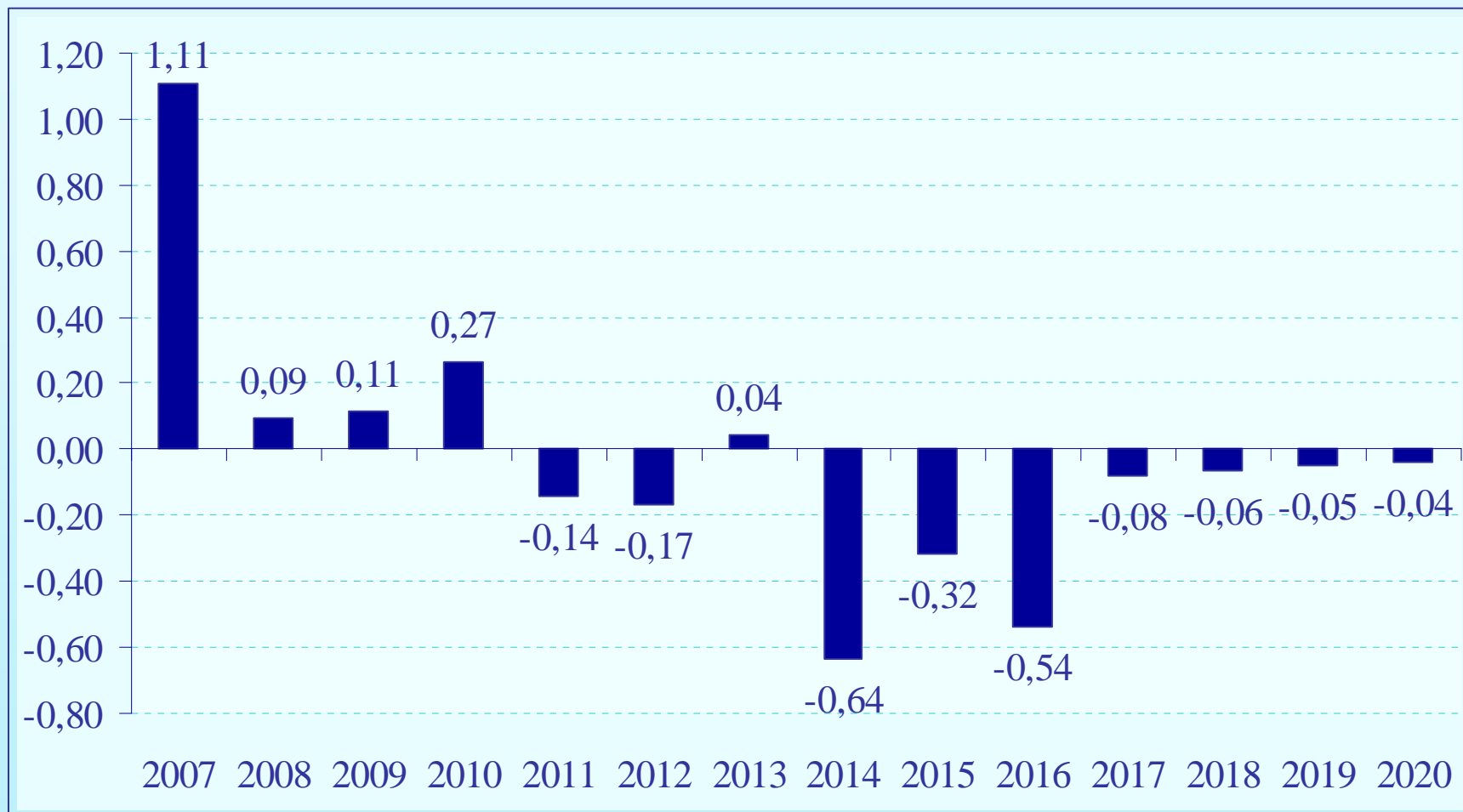
WPLÝW NSRO

Ceny

WPLÝW NSRO

Inflacja, pp

WPŁYW NSRO

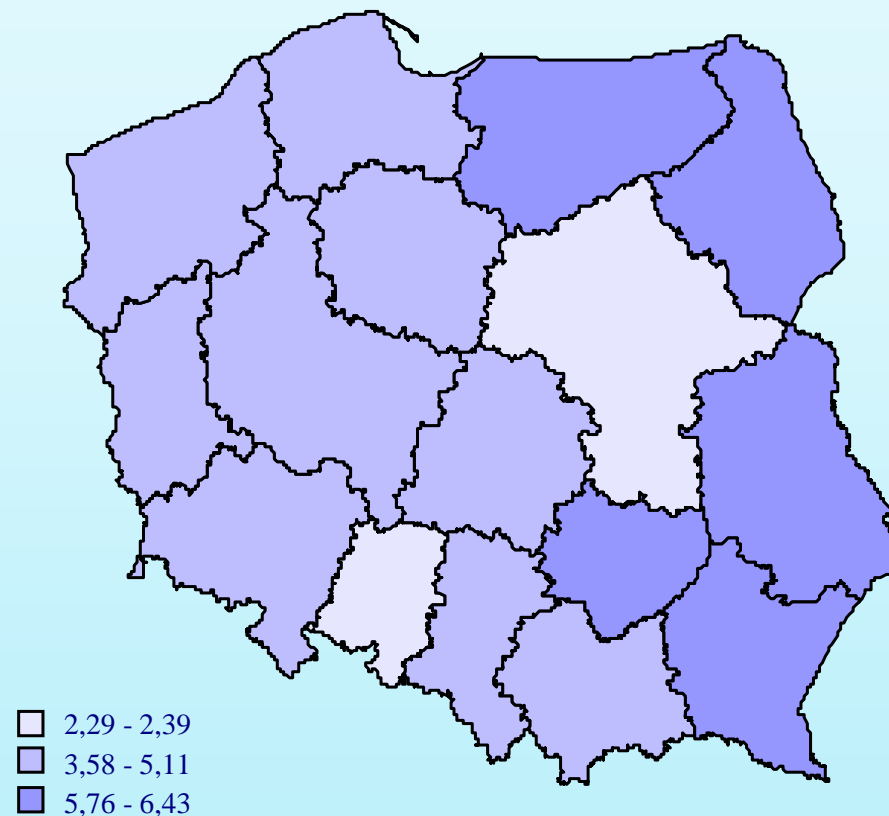
Regiony: dostępne środki

Województwo	Środki do PKB, %	Województwo	Środki do PKB, %
dolnośląskie	2,0	podkarpackie	3,3
kujawsko-pomorskie	2,2	podlaskie	3,4
lubelskie	3,3	pomorskie	2,1
lubuskie	2,2	śląskie	1,9
łódzkie	2,0	świętokrzyskie	3,3
małopolskie	2,1	warmińsko-mazurskie	3,7
mazowieckie	1,8	wielkopolskie	2,0
opolskie	2,2	zachodniopomorskie	2,2

WPŁYW NSRO

Regiony: PKB

Województwo	Odchylenie
dolnośląskie	3,69
kujawsko-pomorskie	5,11
lubelskie	5,76
lubuskie	4,15
łódzkie	4,92
małopolskie	4,50
mazowieckie	2,29
opolskie	2,39
podkarpackie	6,43
podlaskie	5,82
pomorskie	4,14
śląskie	4,17
świętokrzyskie	6,07
warmińsko-mazurskie	6,29
wielkopolskie	4,19
zachodniopomorskie	3,58

WPLÝW NSRO

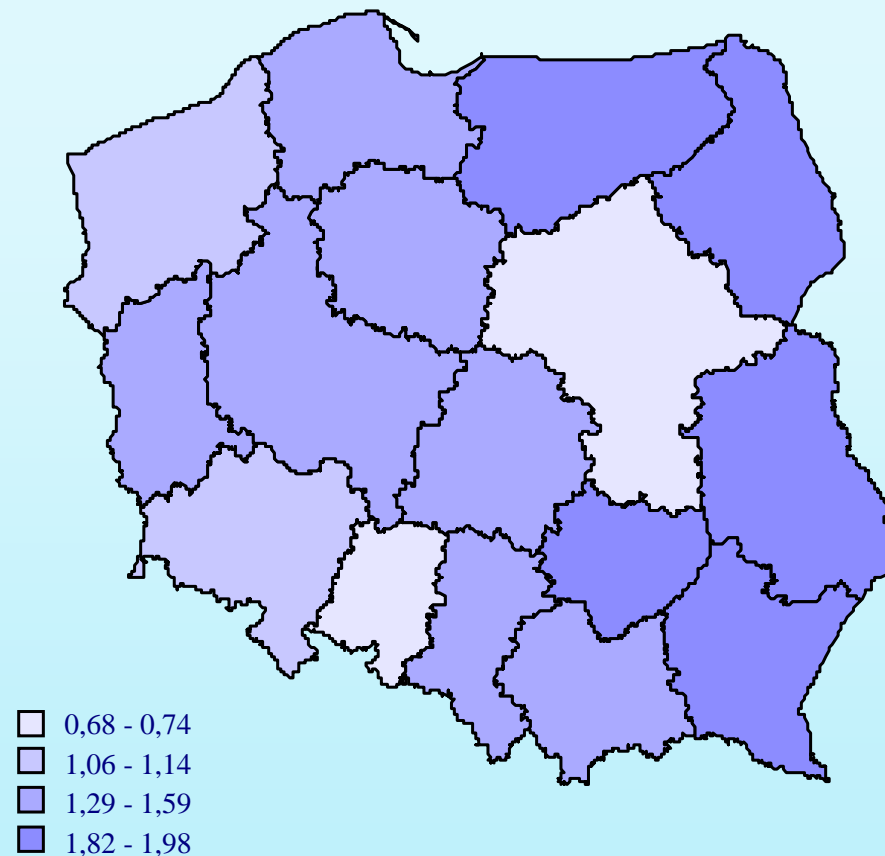
Regiony: mnoźniki PKB

Województwo	Mnoźnik	Województwo	Mnoźnik
dolnośląskie	1,13	podkarpackie	1,27
kujawsko-pomorskie	1,43	podlaskie	1,10
lubelskie	1,11	pomorskie	1,22
lubuskie	1,15	śląskie	1,35
łódzkie	1,51	świętokrzyskie	1,17
małopolskie	1,33	warmińsko-mazurskie	1,11
mazowieckie	0,81	wielkopolskie	1,32
opolskie	0,63	zachodniopomorskie	0,99

WPŁYW NSRO

Regiony: zatrudnienie

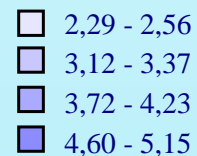
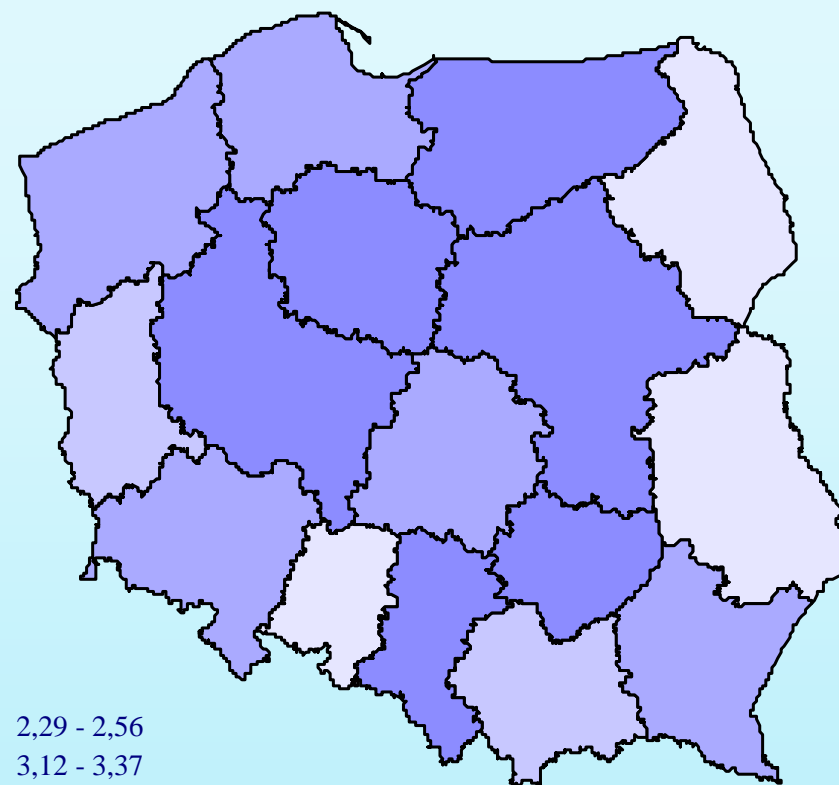
Województwo	Odchylenie
dolnośląskie	1,14
kujawsko-pomorskie	1,58
lubelskie	1,93
lubuskie	1,29
łódzkie	1,59
małopolskie	1,50
mazowieckie	0,68
opolskie	0,74
podkarpackie	1,98
podlaskie	1,93
pomorskie	1,35
śląskie	1,37
świętokrzyskie	1,82
warmińsko-mazurskie	1,88
wielkopolskie	1,34
zachodniopomorskie	1,06

WPLÝW NSRO

Regiony: spożycie

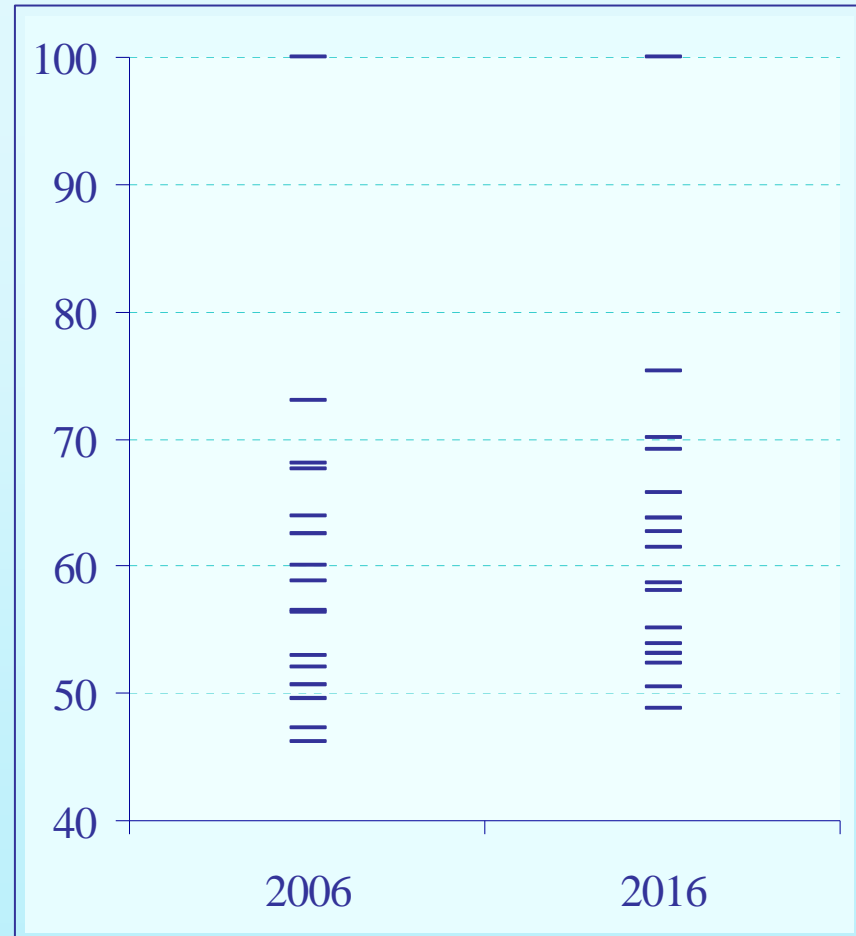
Województwo	Odchylenie
dolnośląskie	4,23
kujawsko-pomorskie	5,15
lubelskie	2,56
lubuskie	3,37
łódzkie	3,70
małopolskie	3,12
mazowieckie	4,60
opolskie	2,40
podkarpackie	3,72
podlaskie	2,29
pomorskie	3,74
śląskie	4,85
świętokrzyskie	5,04
warmińsko-mazurskie	4,85
wielkopolskie	4,74
zachodniopomorskie	3,87

WPŁYW NSRO

Regiony: różnice w PKB per capita

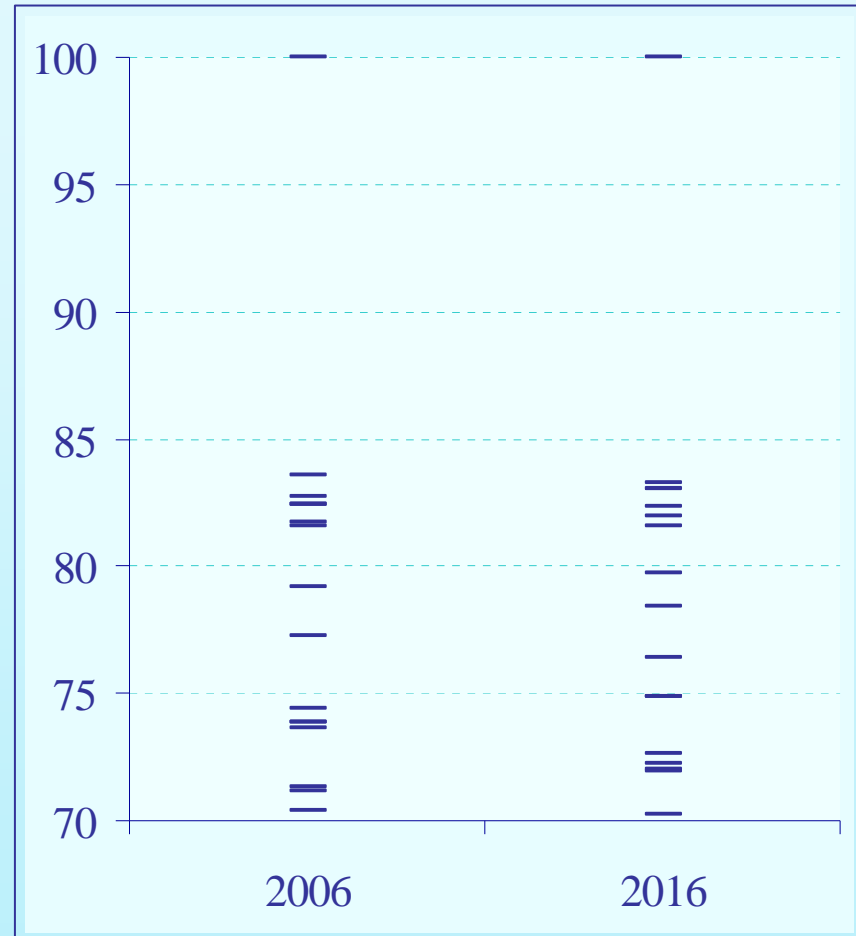
- Rok 2006
  - różnica między krańcowymi regionami: **53,8%**
  - współczynnik zmienności: **0,211**
- Rok 2016
  - różnica między krańcowymi regionami: **51,2%**
  - współczynnik zmienności: **0,195**
- Zróźnicowanie międzyregionalne ulega zmniejszeniu

WPŁYW NSRO

Regiony: różnice w spożyciu per capita

- Rok 2006
  - różnica między krańcowymi regionami: **29,6%**
  - współczynnik zmienności: **0,091**
- Rok 2016
  - różnica między krańcowymi regionami: **29,8%**
  - współczynnik zmienności: **0,090**
- Zróżnicowanie regionalne w zasadzie się nie zmienia
- Zachodzi zmiana na ostatniej pozycji

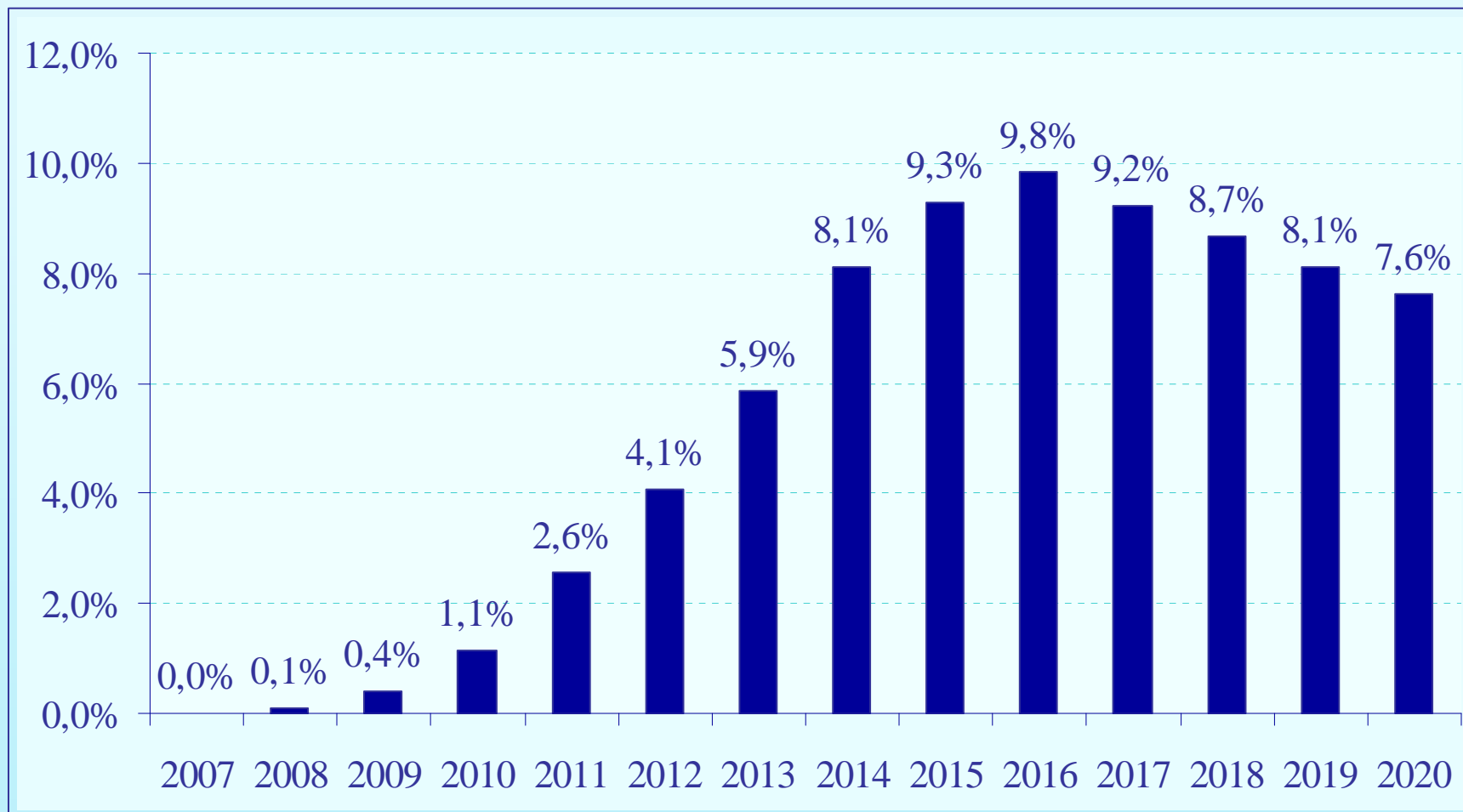
WPŁYW PO IS

Środki w latach 2007-2015

Wyszczególnienie	mln euro	% PKB
Razem wkład publiczny	33.630	0,94
Razem wkład publiczny UE	27.198	0,76
Infrastruktura	26.508	0,74
Zasoby ludzkie	210	0,01
Wsparcie dla firm	480	0,01
Razem wkład publiczny krajowy	6.432	0,18
Infrastruktura	6.310	0,18
Zasoby ludzkie	37	0,00
Wsparcie dla firm	85	0,00

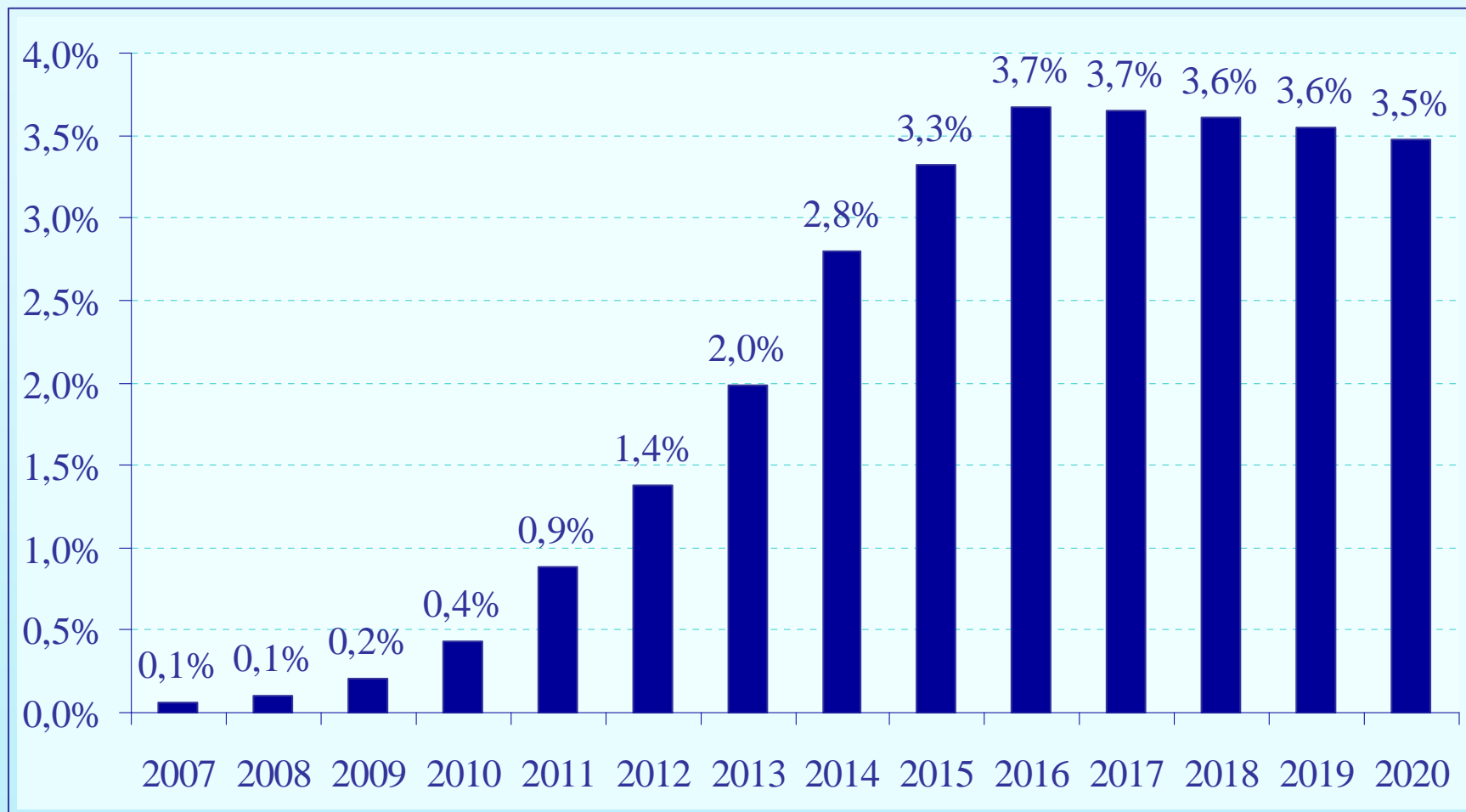
WPŁYW PO IS

Zwiększenie zasobu infrastruktury

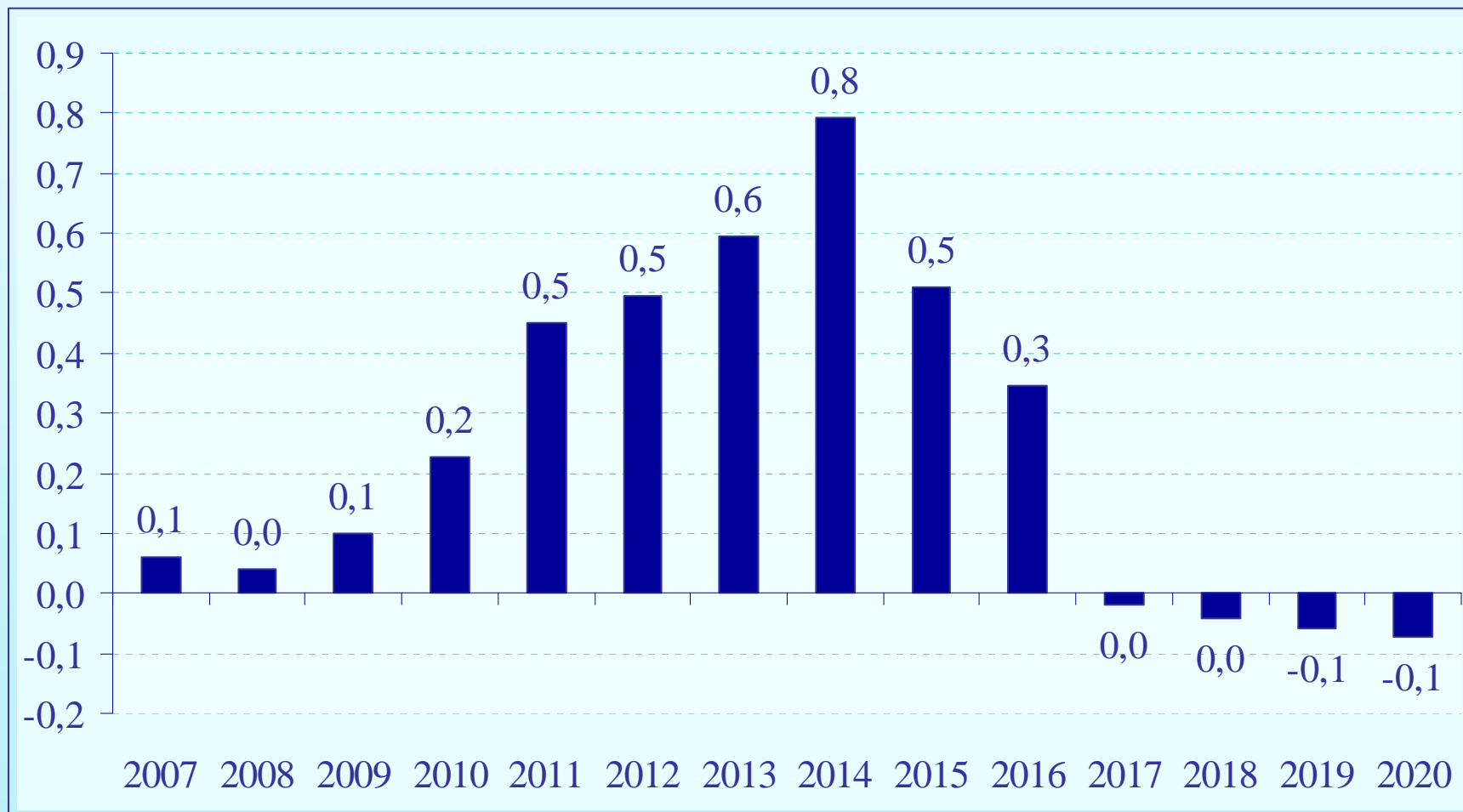
WPLÝW PO IS

Produkt krajowy brutto

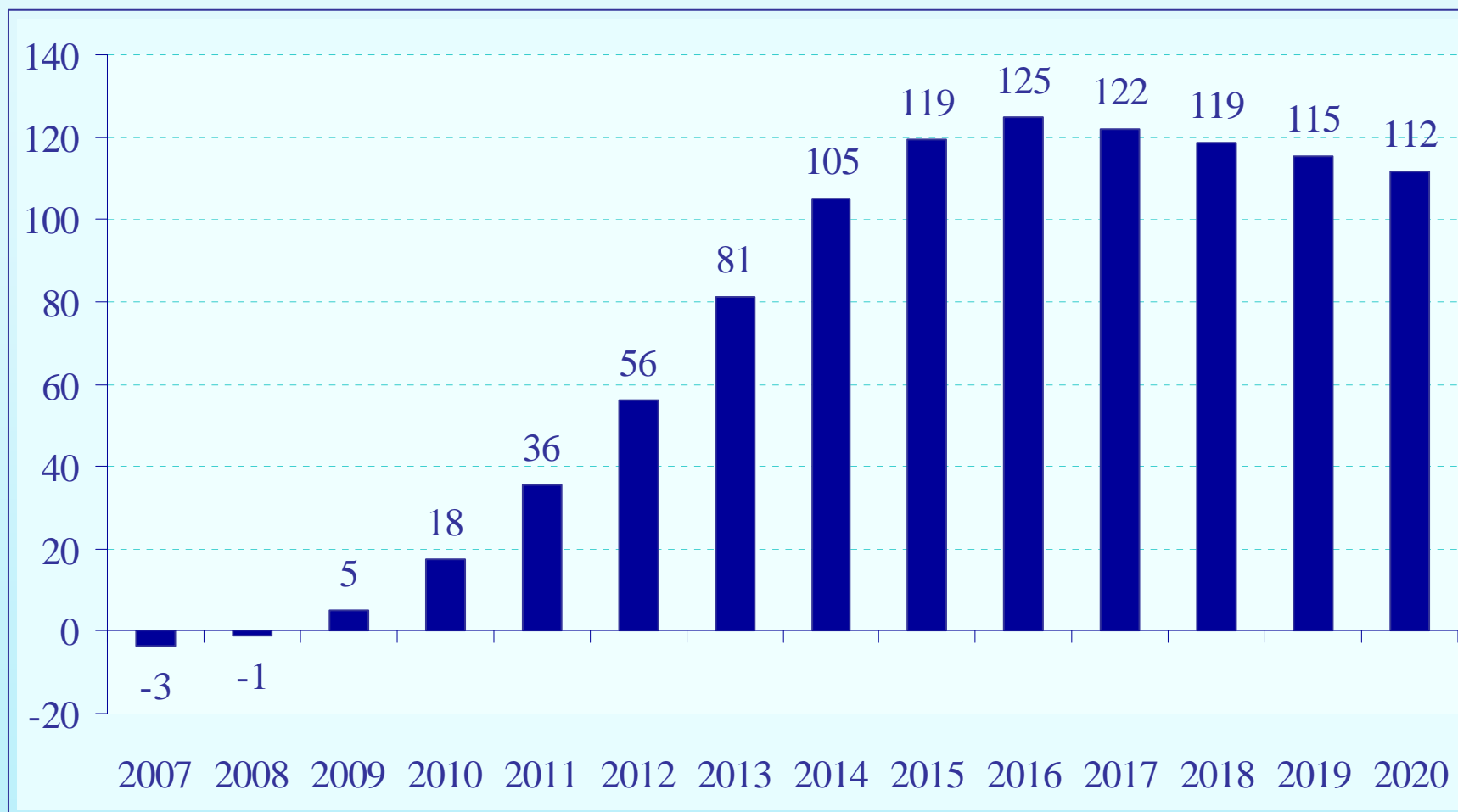
WPLÝW PO IS

Zwiększenie dynamiki PKB, pp

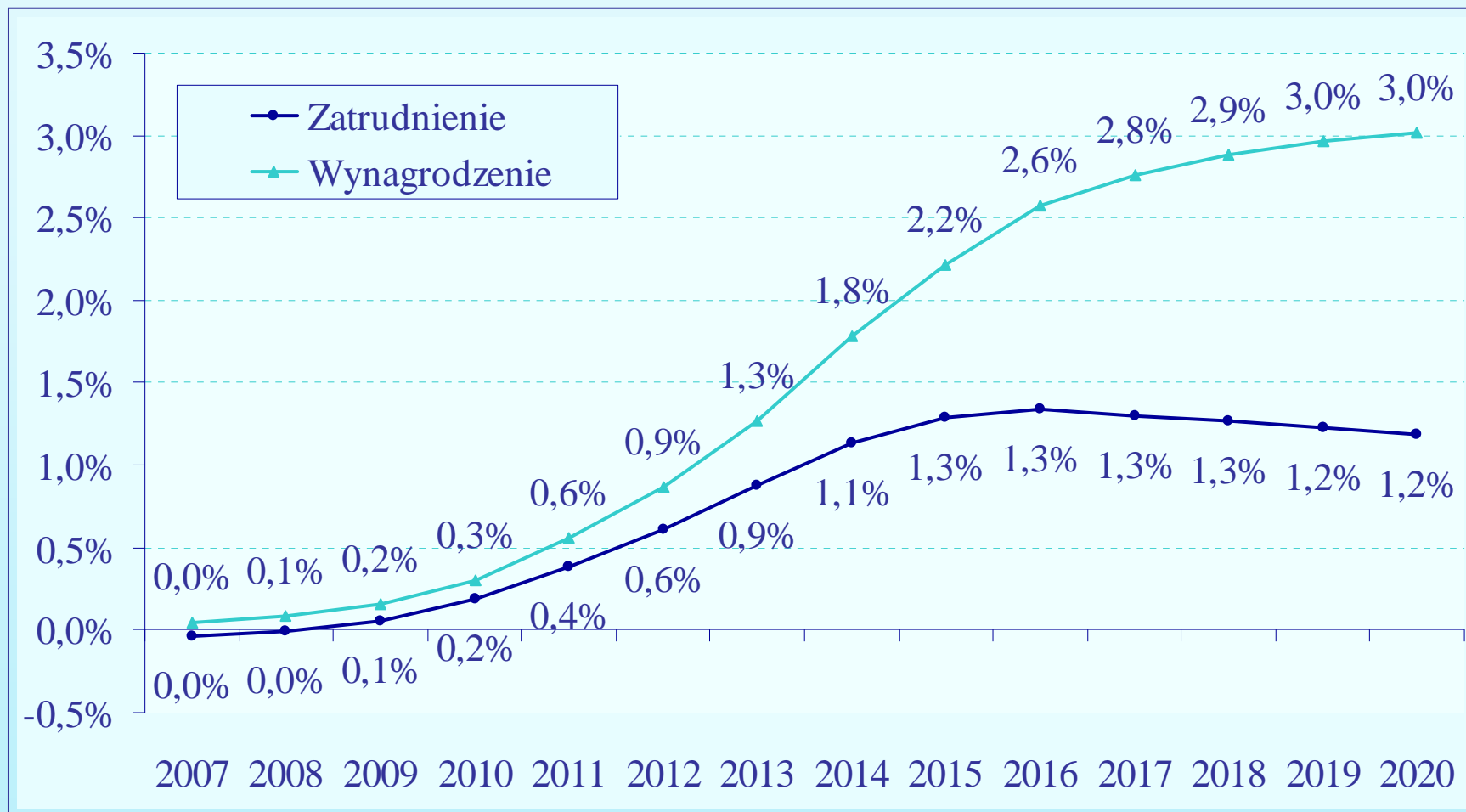
WPŁYW PO IS

Zatrudnienie, tys. osób

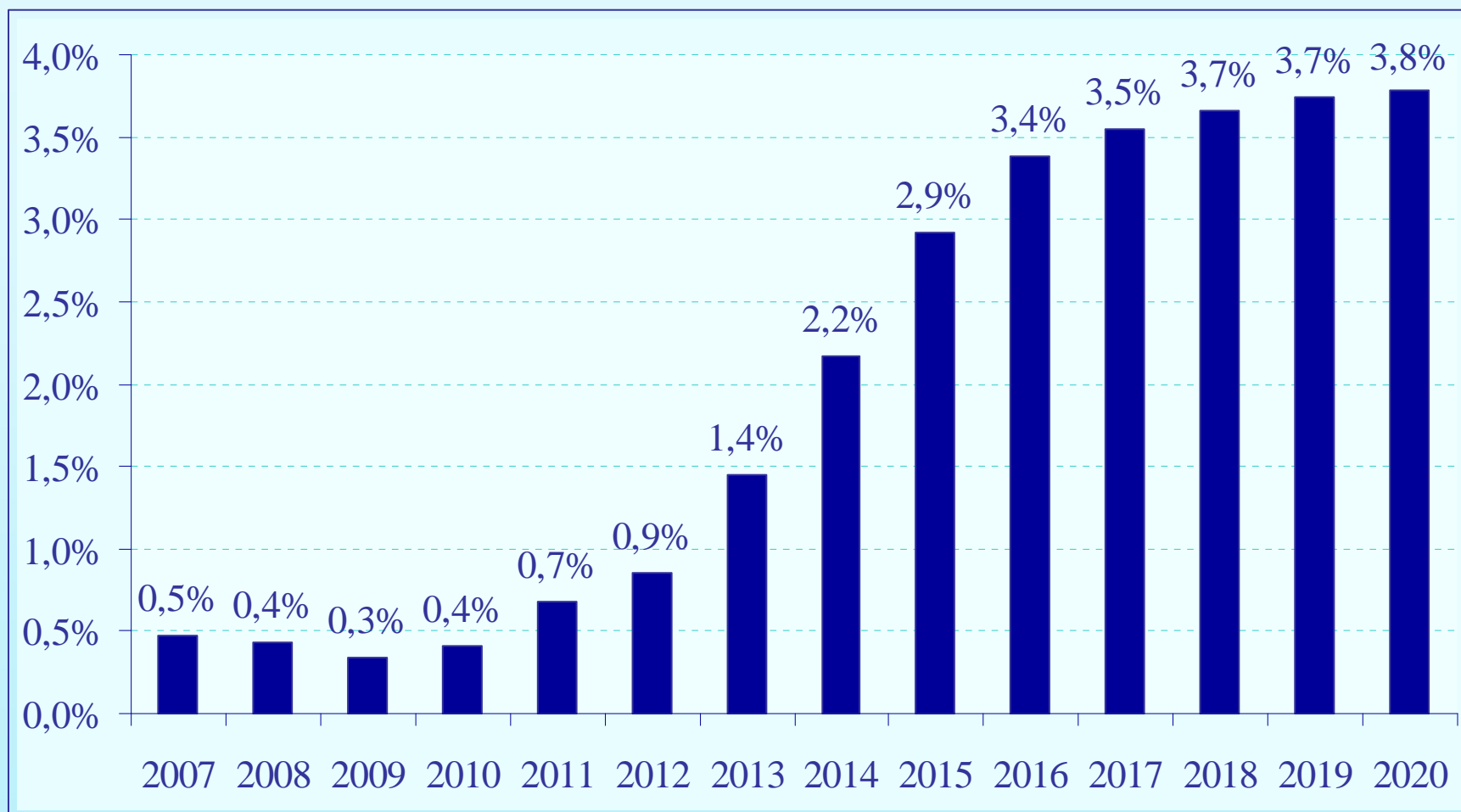
WPLÝW PO IS

Rynek pracy

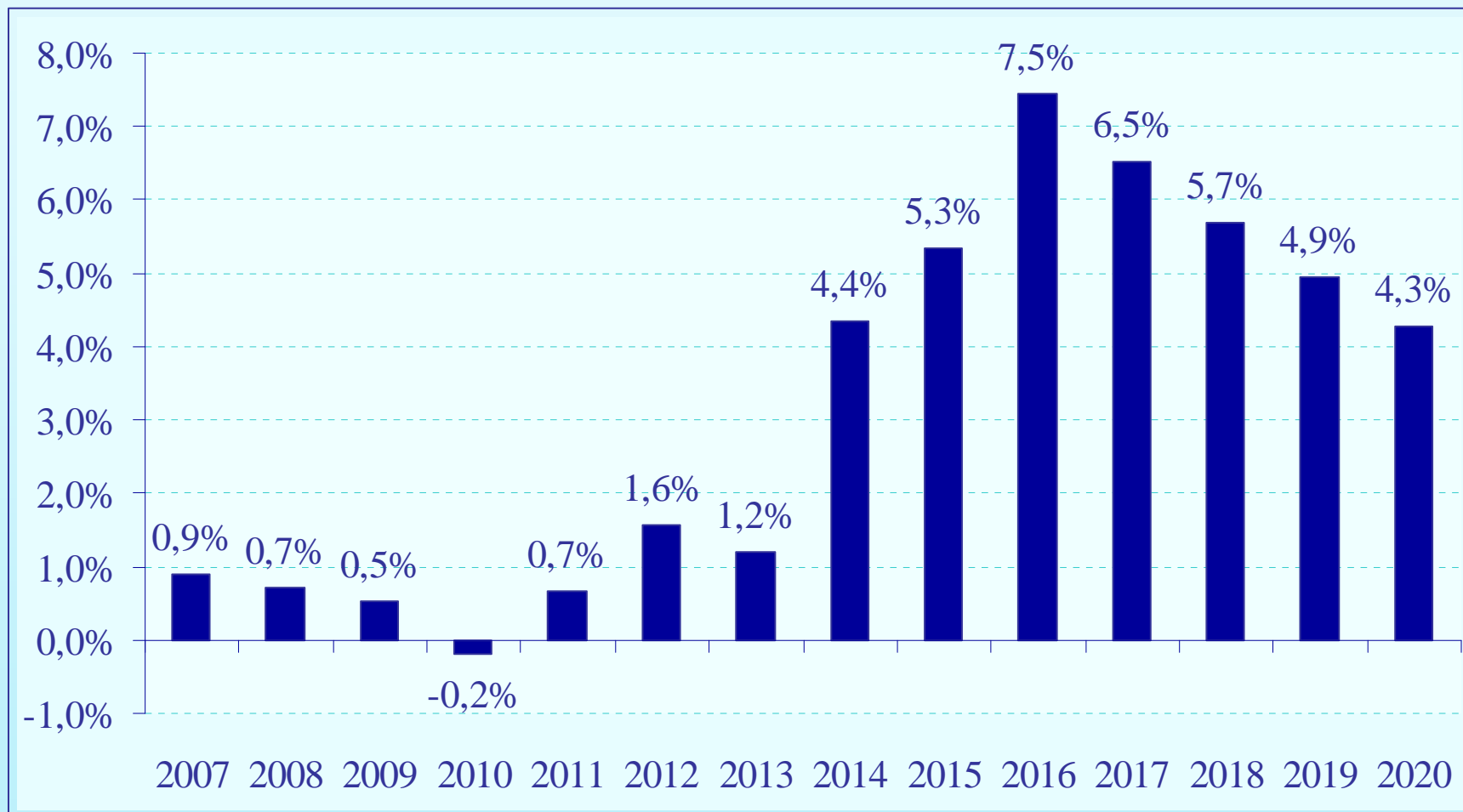
WPLÝW PO IS

Spożycie prywatne

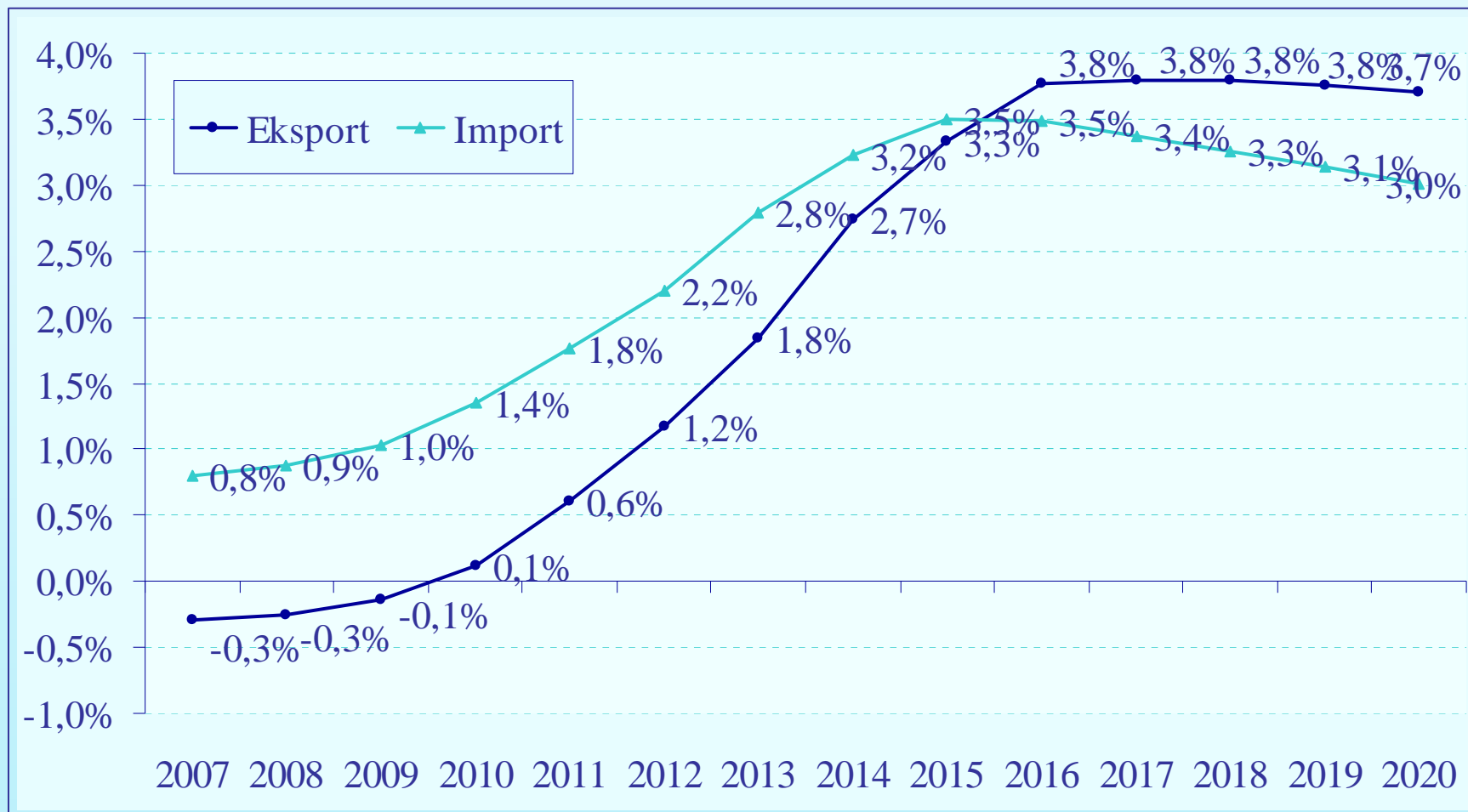
WPLÝW PO IS

Inwestycje

WPLÝW PO IS

Handel zagraniczny

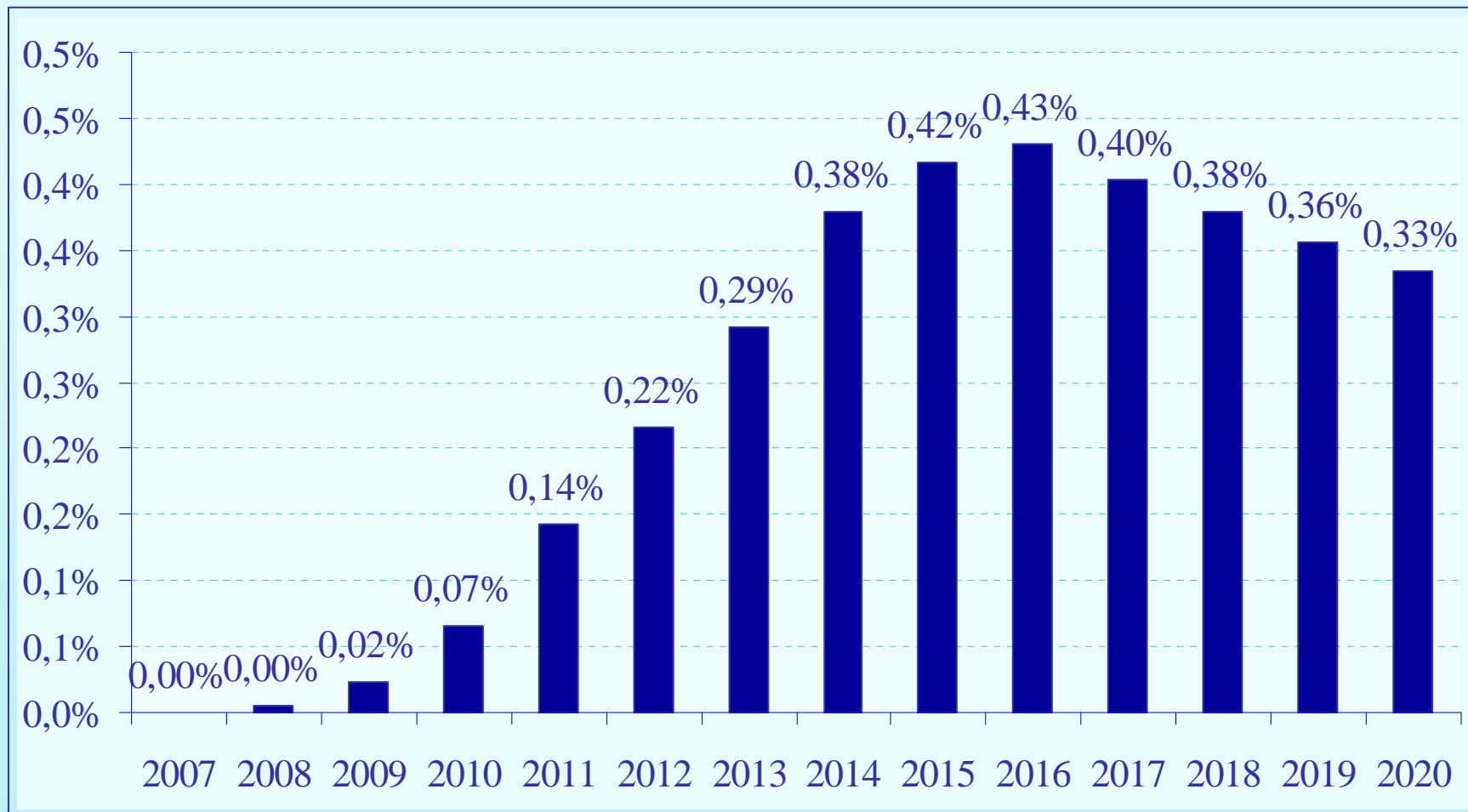
WPŁYW PO IG

Środki w latach 2007-2015

Wyszczególnienie	mln euro	% PKB
Razem wkład publiczny	9 770	0,28
Razem wkład publiczny UE	8 305	0,24
Infrastruktura	1 219	0,03
Zasoby ludzkie	1 936	0,06
Wsparcie dla firm	5 150	0,15
Razem wkład publiczny krajowy	1 466	0,04
Infrastruktura	215	0,01
Zasoby ludzkie	342	0,01
Wsparcie dla firm	909	0,03

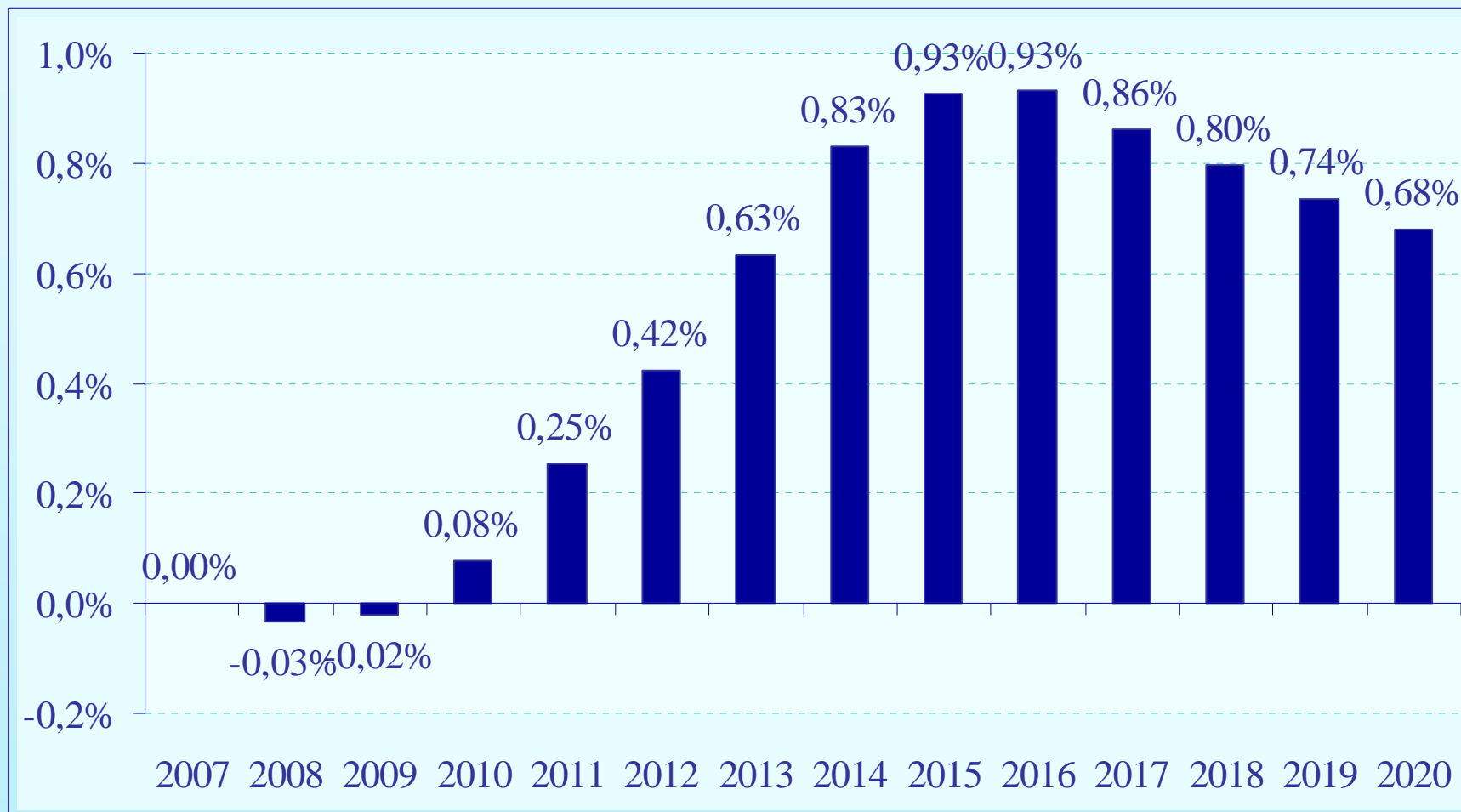
WPŁYW PO IG

Zwiększenie zasobu infrastruktury

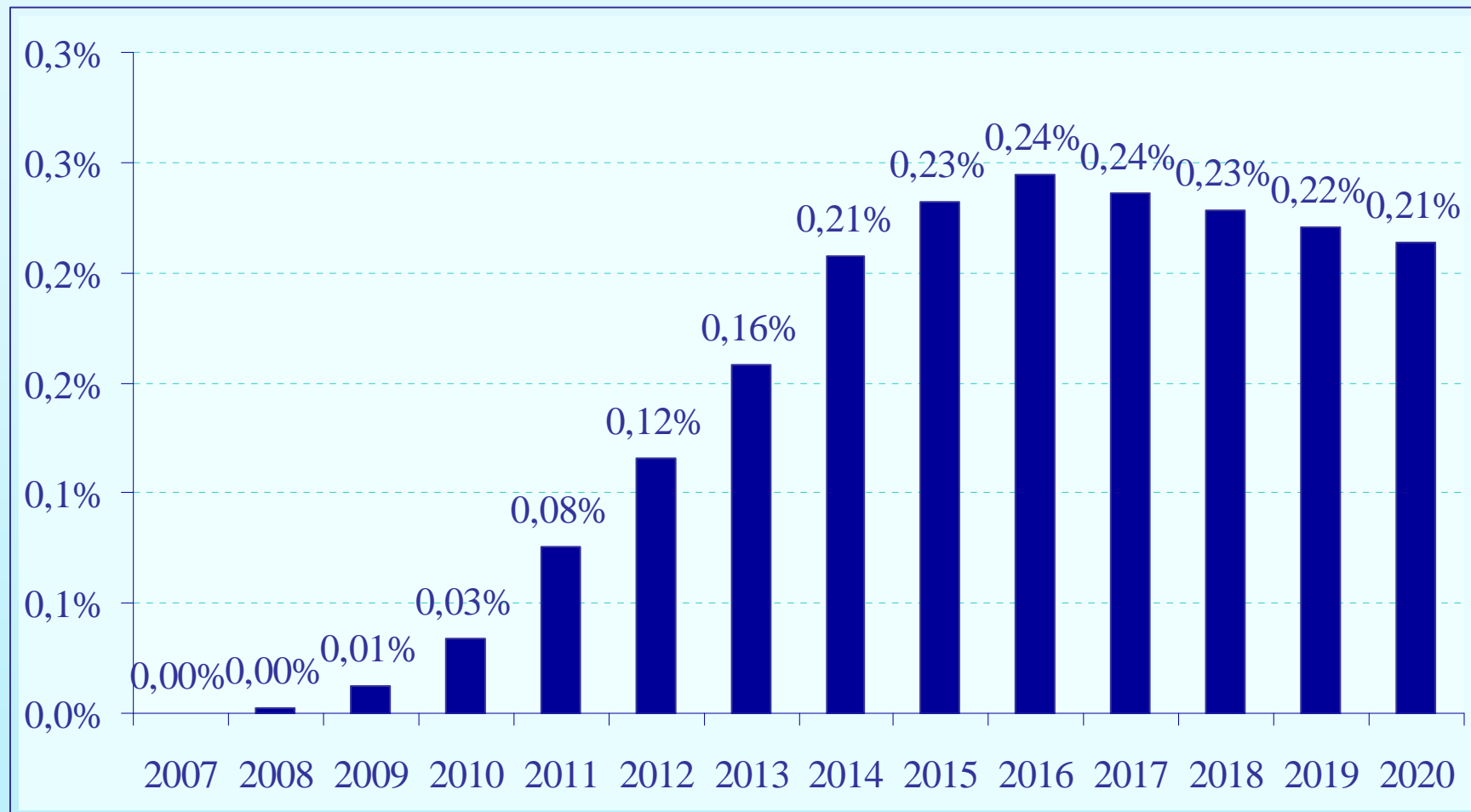
WPŁYW PO IG

Zwiększenie zasobu kapitału

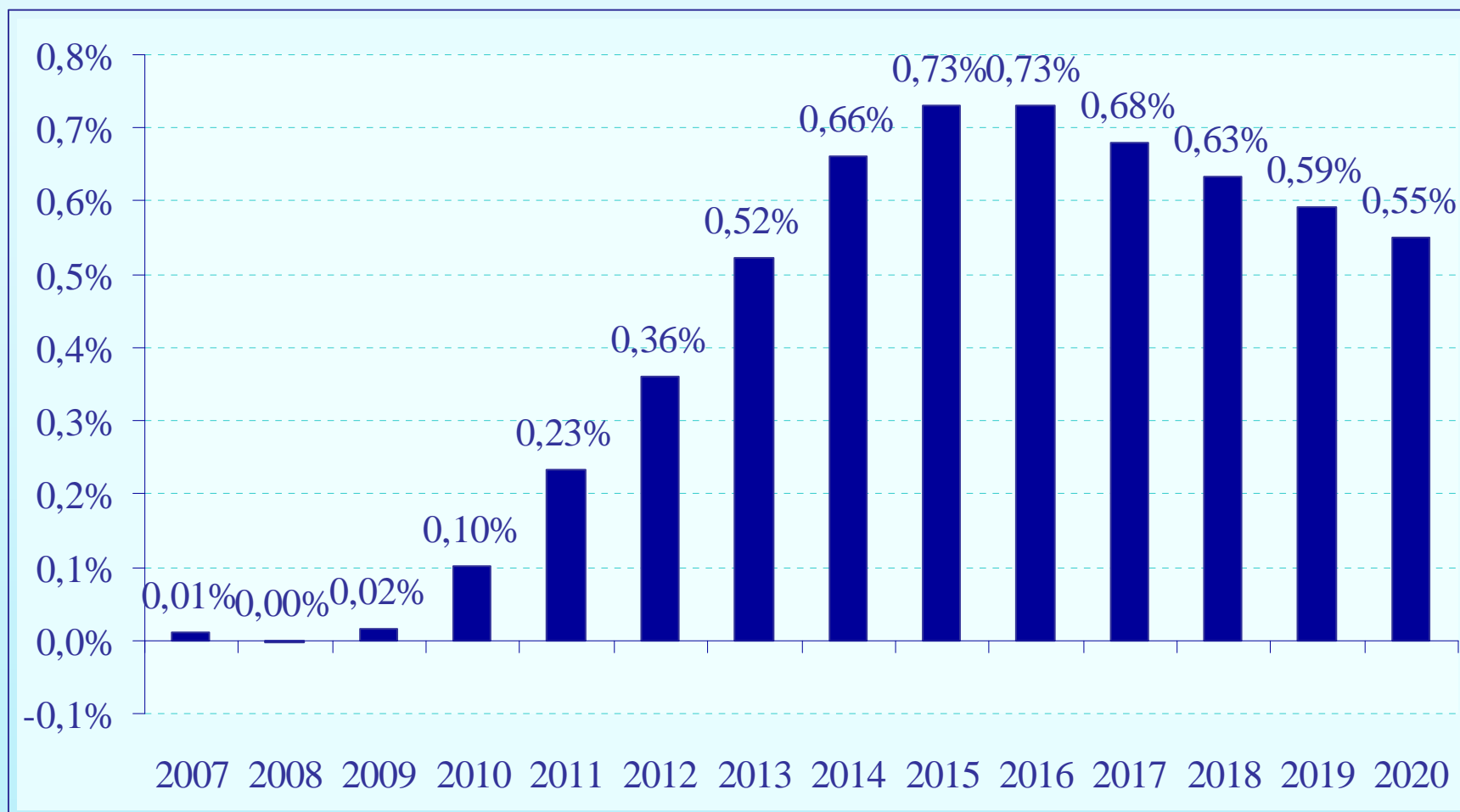
WPŁYW PO IG

Zwiększenie zasobu kapitału ludzkiego

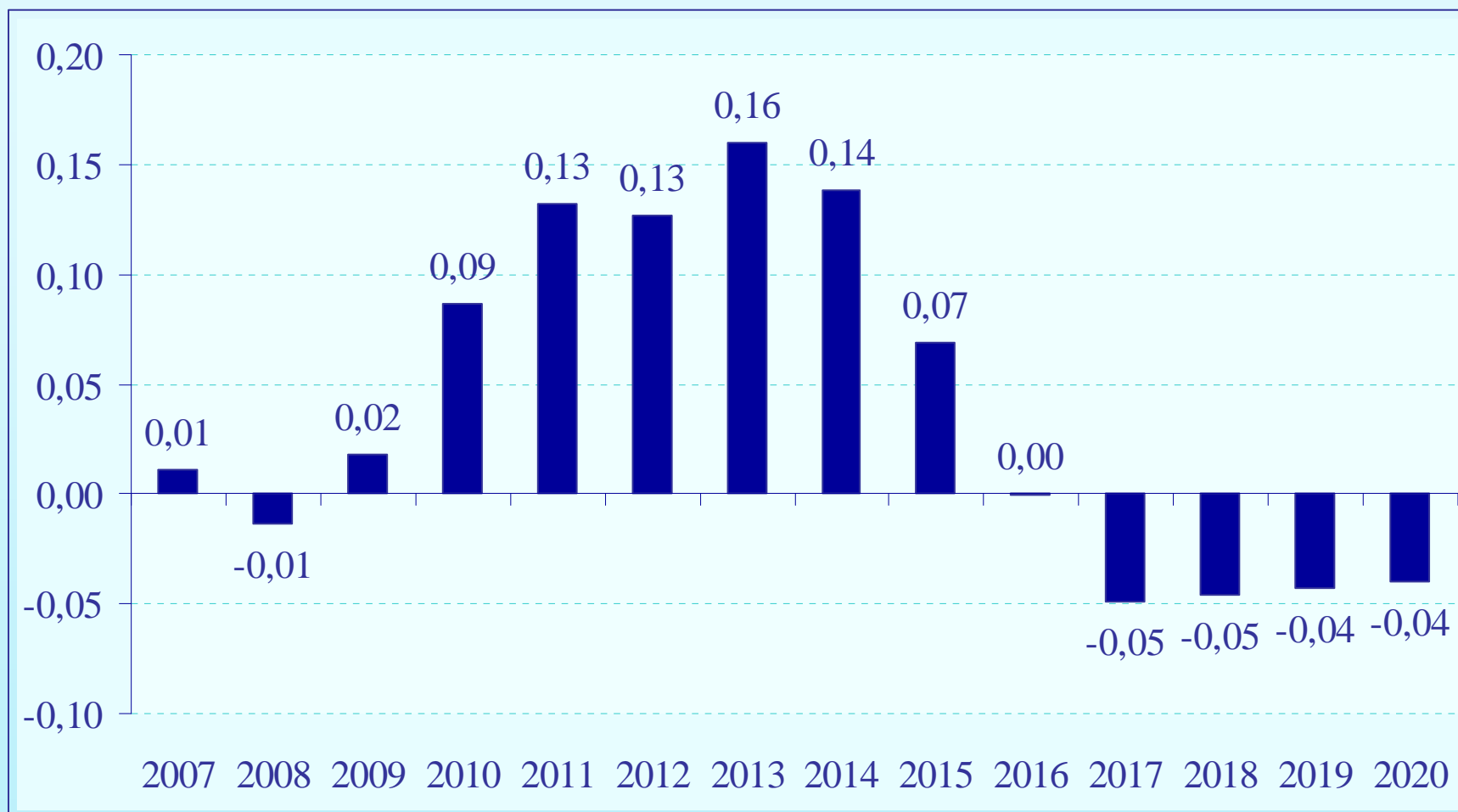
WPLÝW PO IG

Produkt krajowy brutto

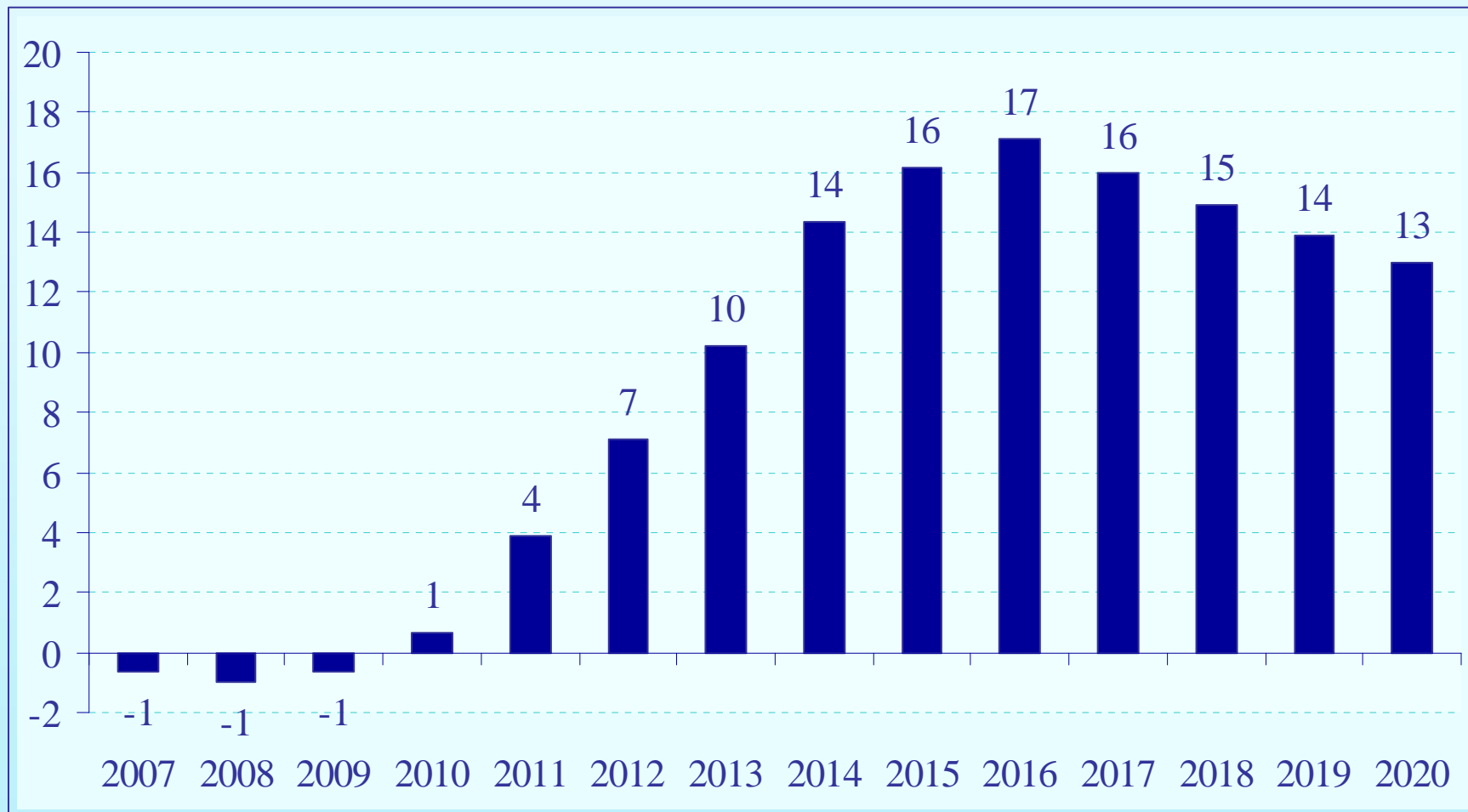
WPLÝW PO IG

Zwiększenie dynamiki PKB, pp

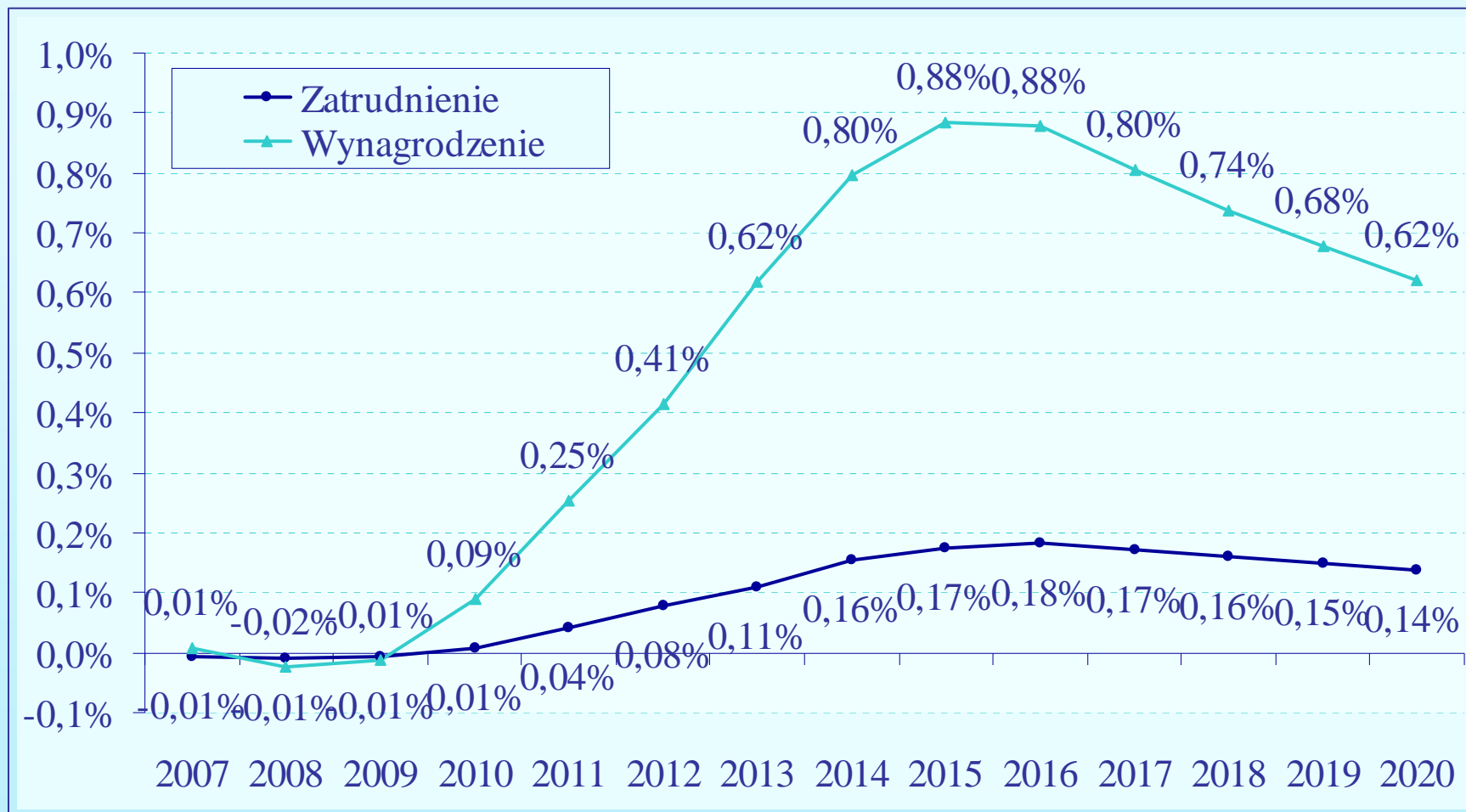
WPŁYW PO IG

Zatrudnienie, tys. osób

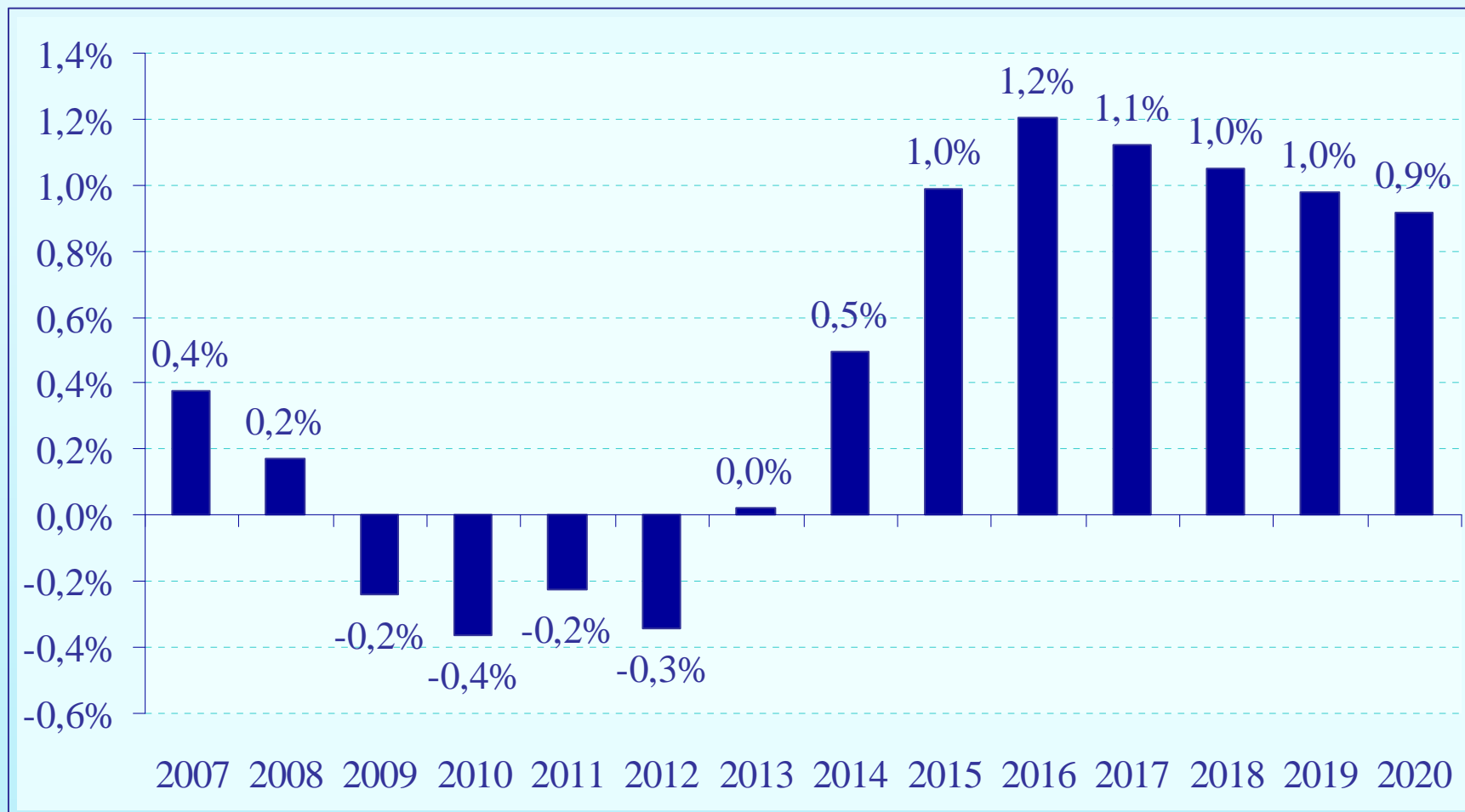
WPŁYW PO IG

Rynek pracy

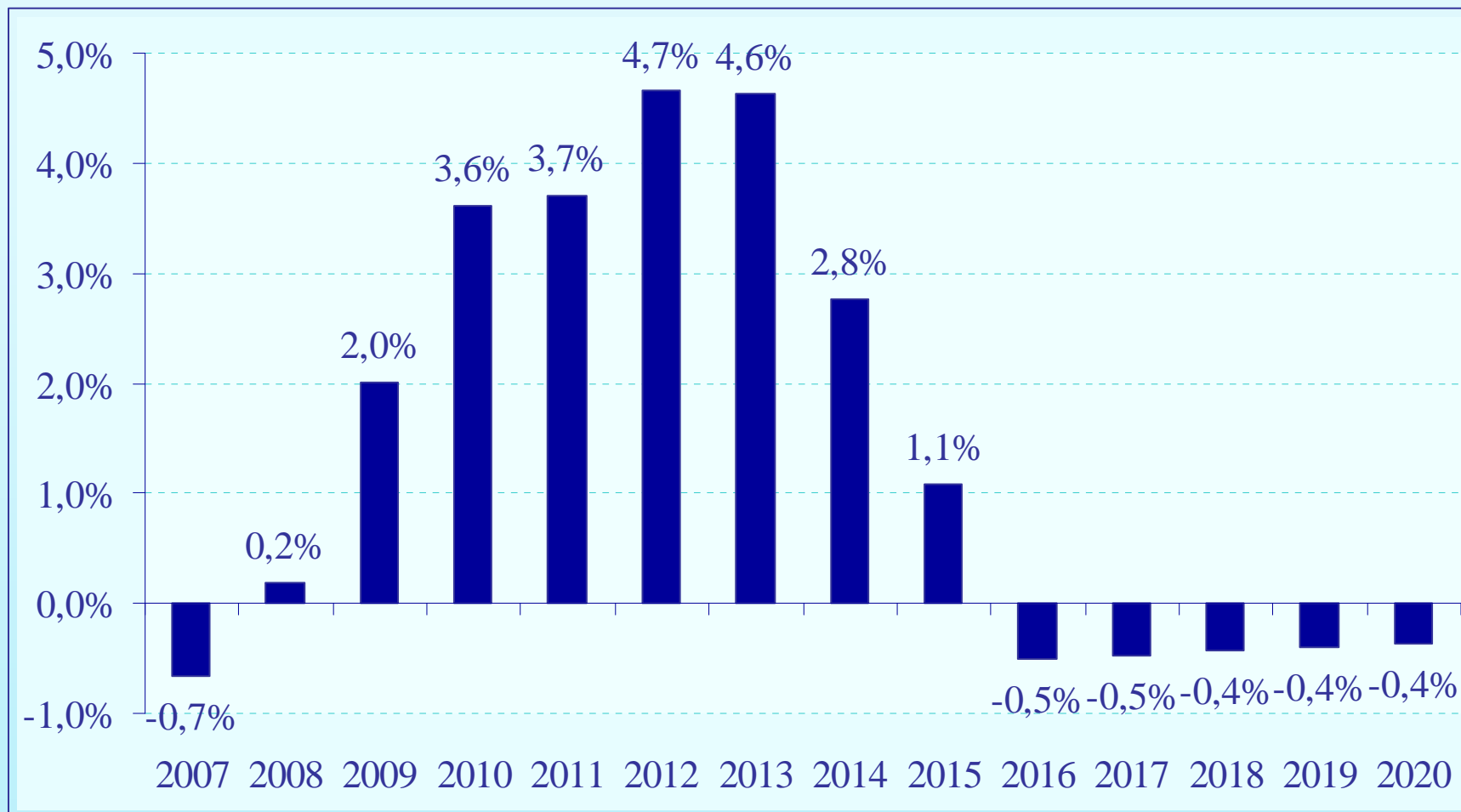
WPLÝW PO IG

Spożycie prywatne

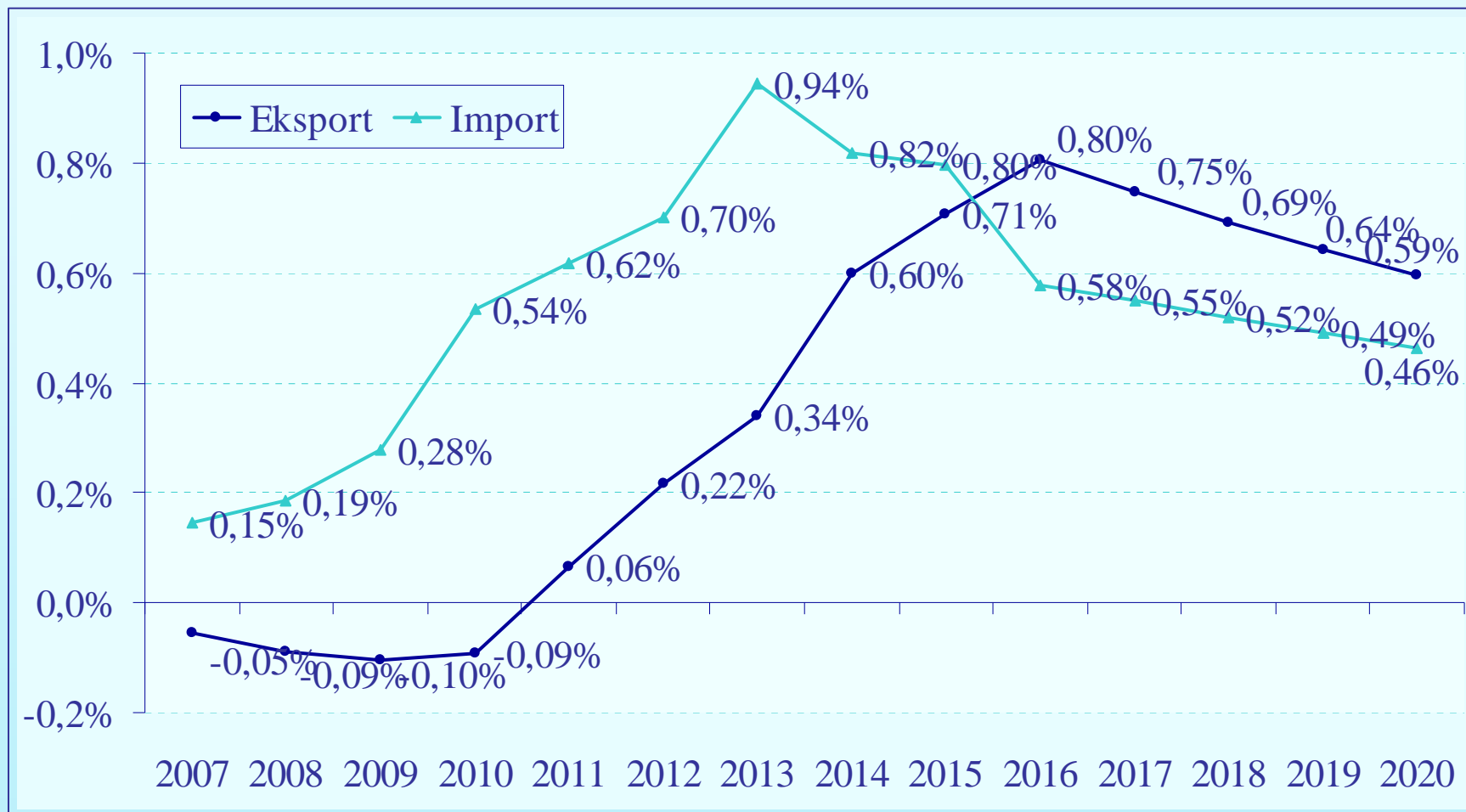
WPLÝW PO IG

Inwestycje

WPLÝW PO IG

Handel zagraniczny

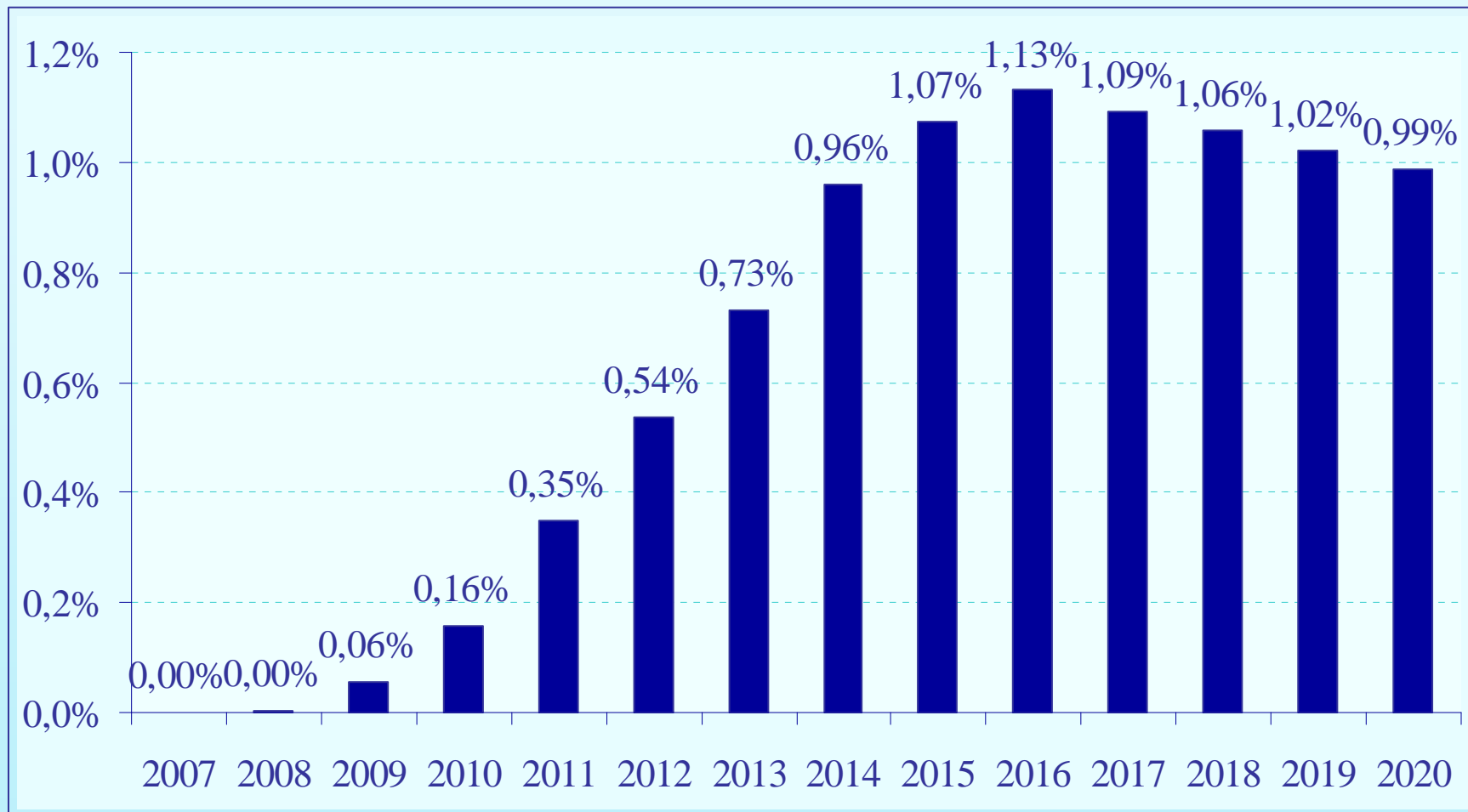
WPŁYW PO KL

Środki w latach 2007-2015

Wyszczególnienie	mln euro	% PKB
Razem wkład publiczny	11 065	0,31
Razem wkład publiczny UE	9 405	0,27
Infrastruktura	213	0,01
Zasoby ludzkie	8 963	0,25
Wsparcie dla firm	229	0,01
Razem wkład publiczny krajowy	1 660	0,05
Infrastruktura	38	0,00
Zasoby ludzkie	1 582	0,04
Wsparcie dla firm	40	0,00

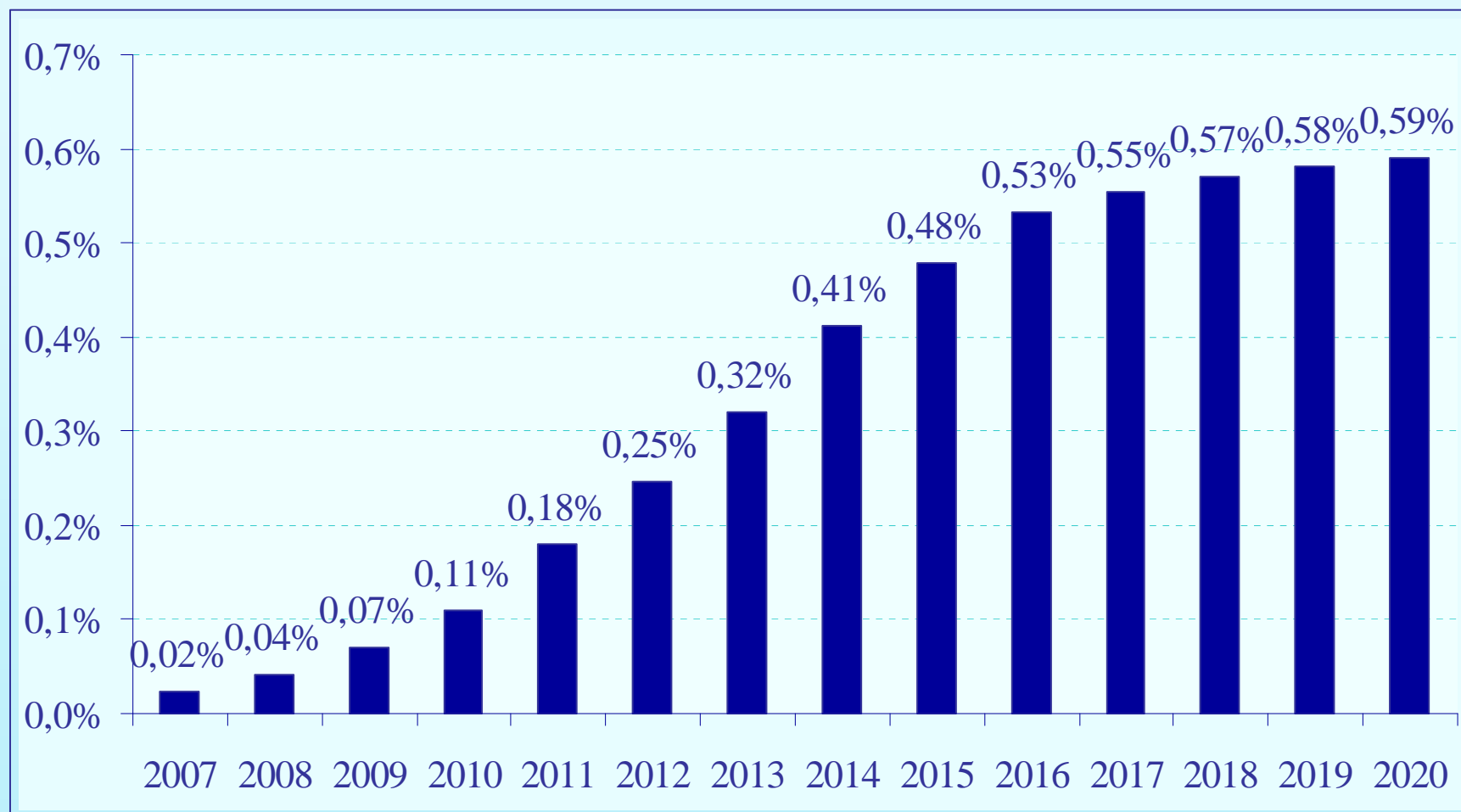
WPŁYW PO KL

Zwiększenie zasobu kapitału ludzkiego

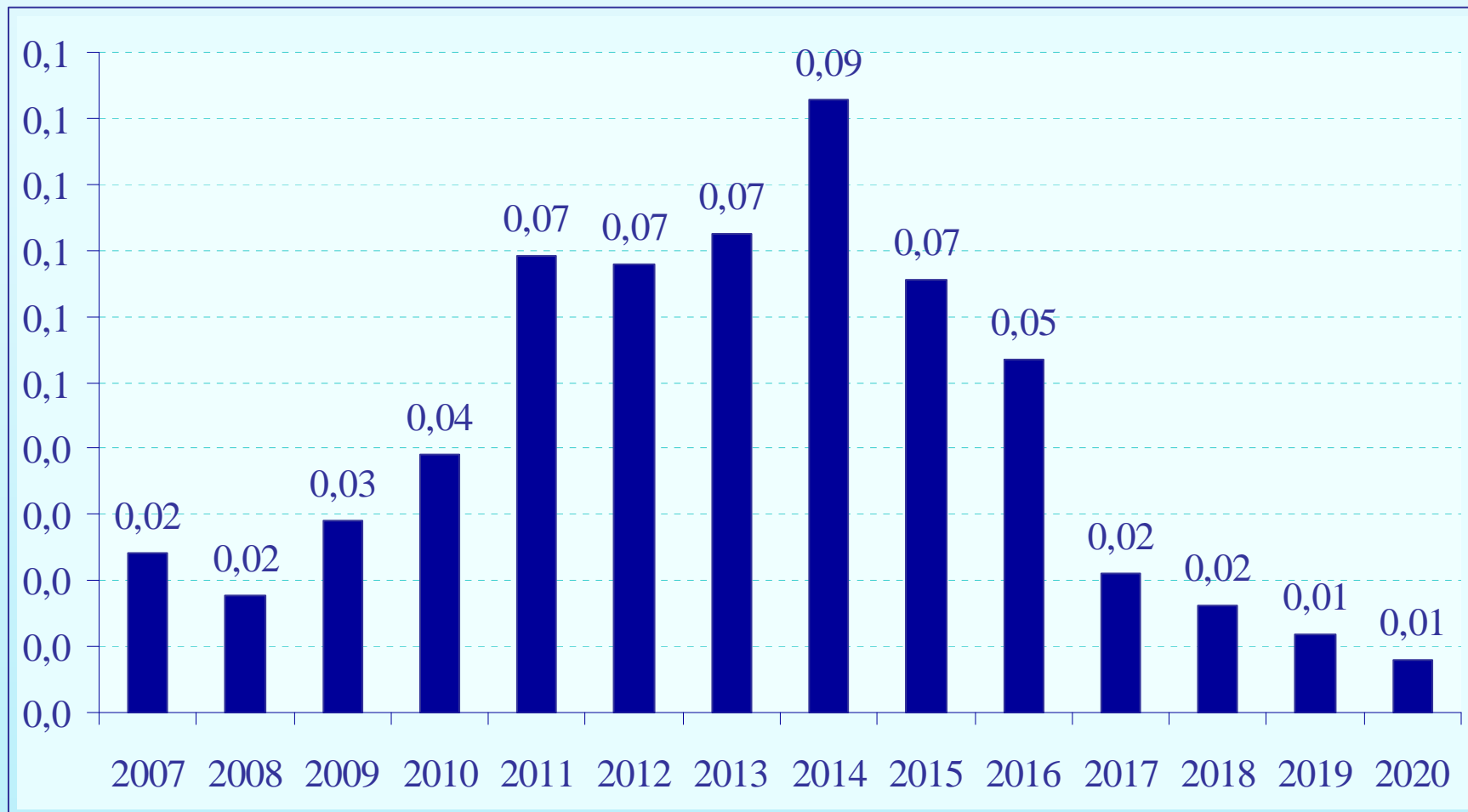
WPŁYW PO KL

Produkt krajowy brutto

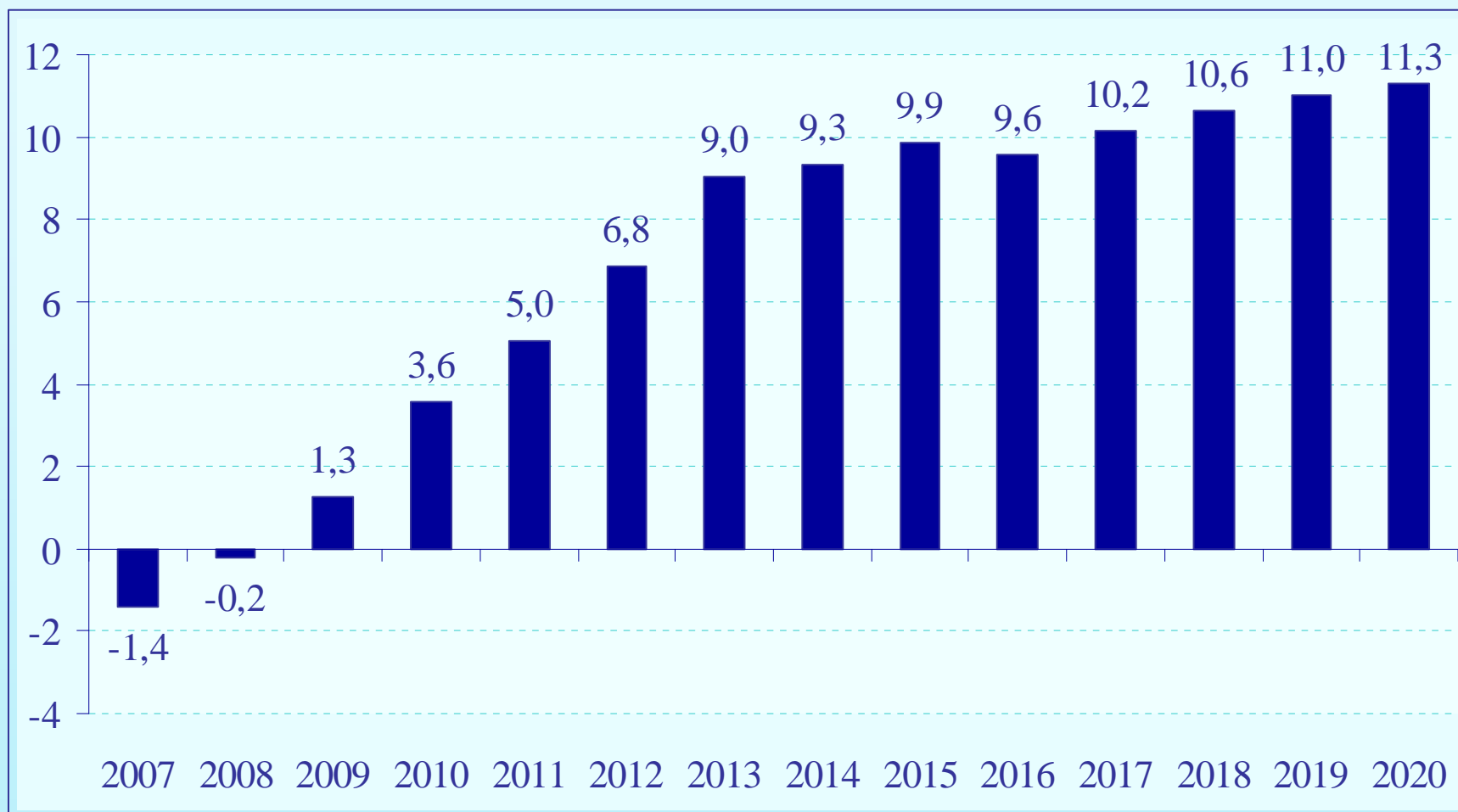
WPŁYW PO KL

Zwiększenie dynamiki PKB, pp

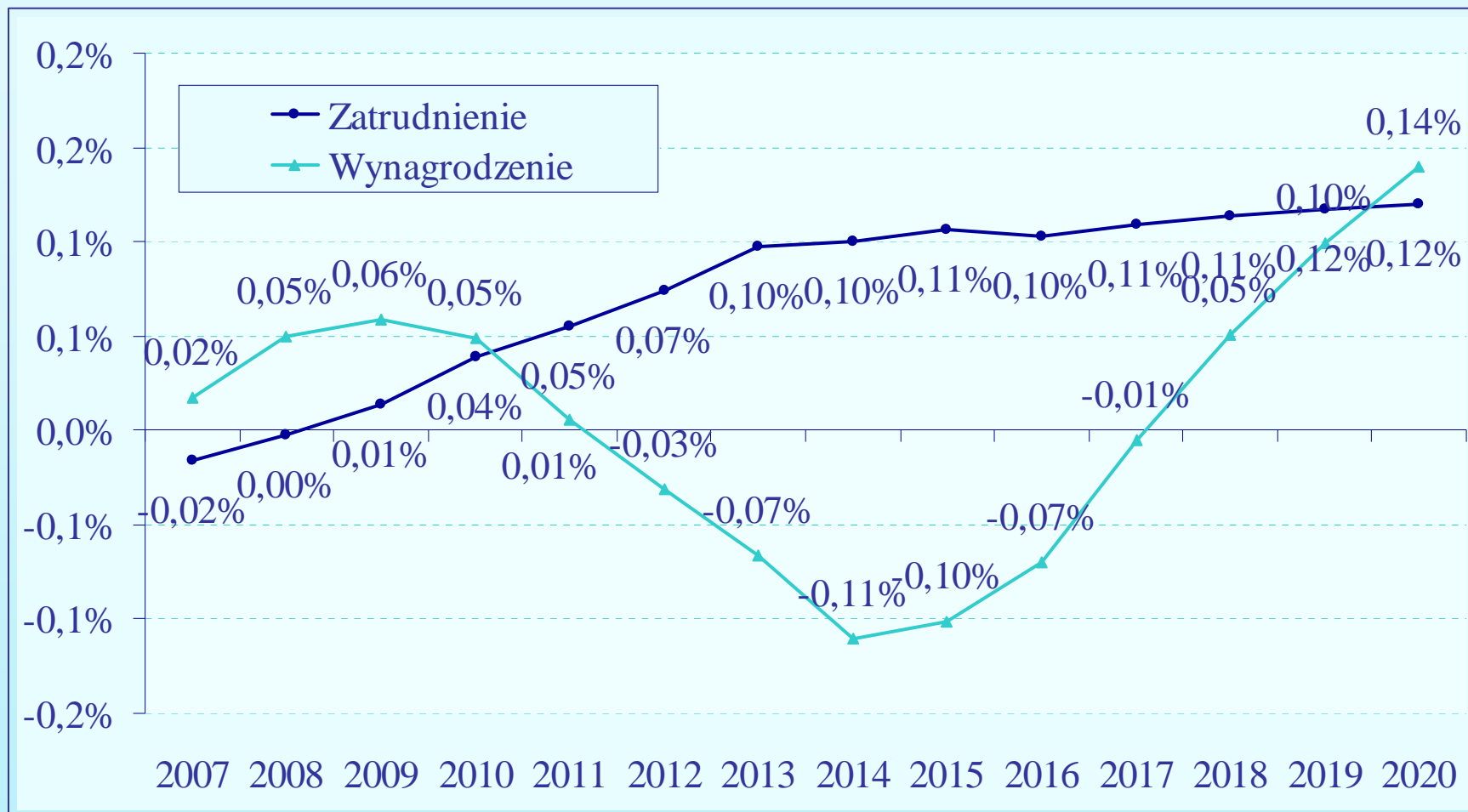
WPŁYW PO KL

Zatrudnienie, tys. osób

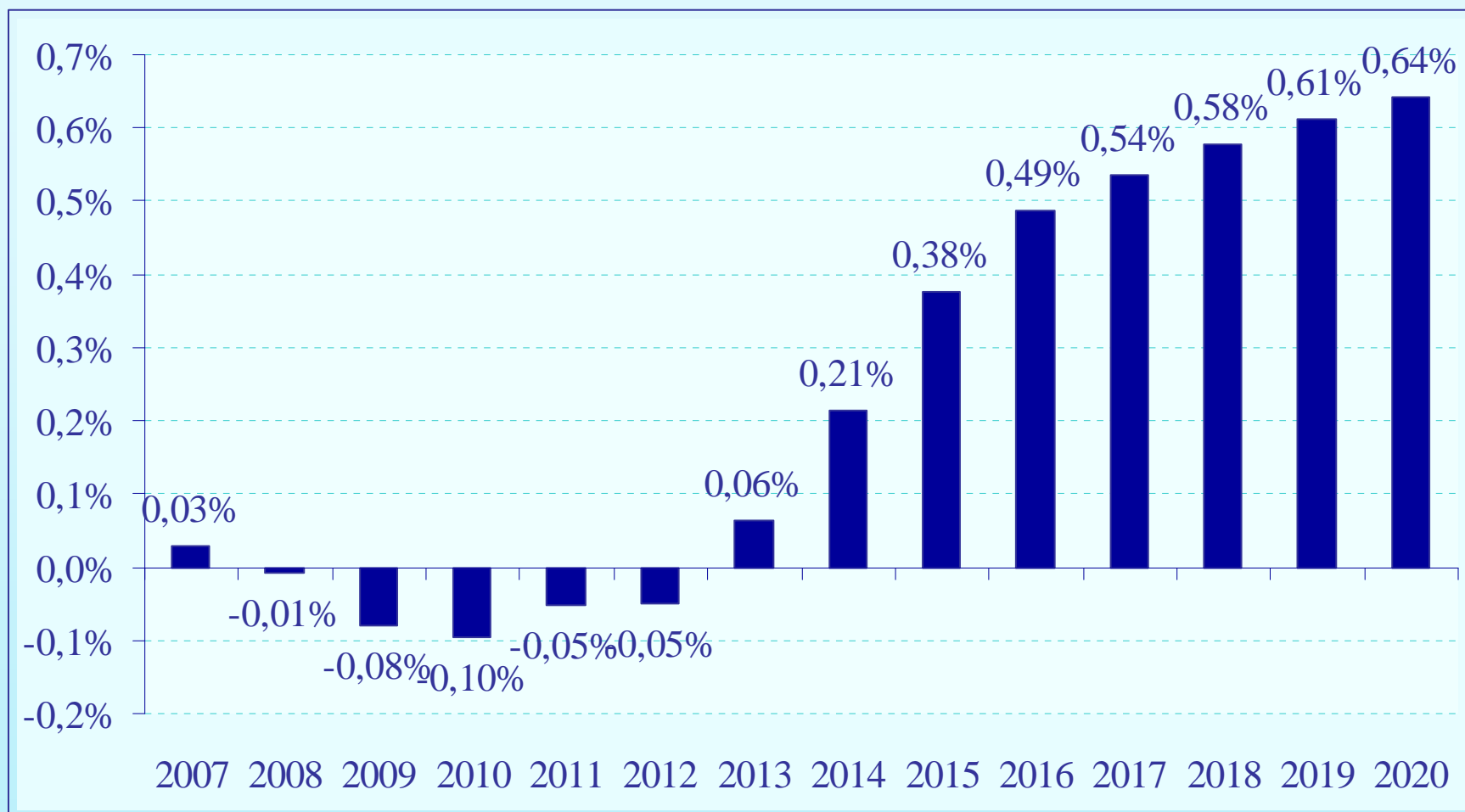
WPŁYW PO KL

Rynek pracy

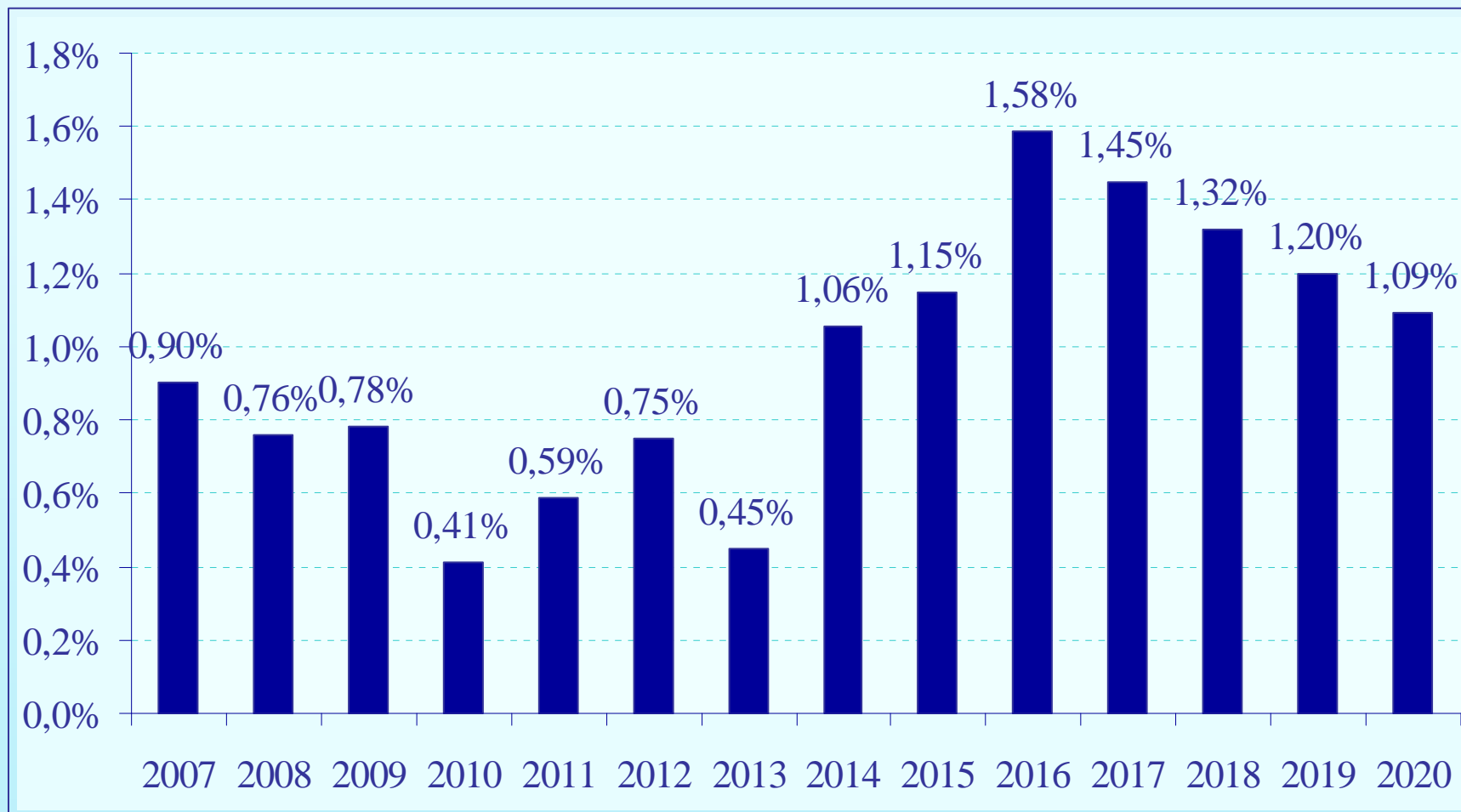
WPLÝW PO KL

Spożycie prywatne

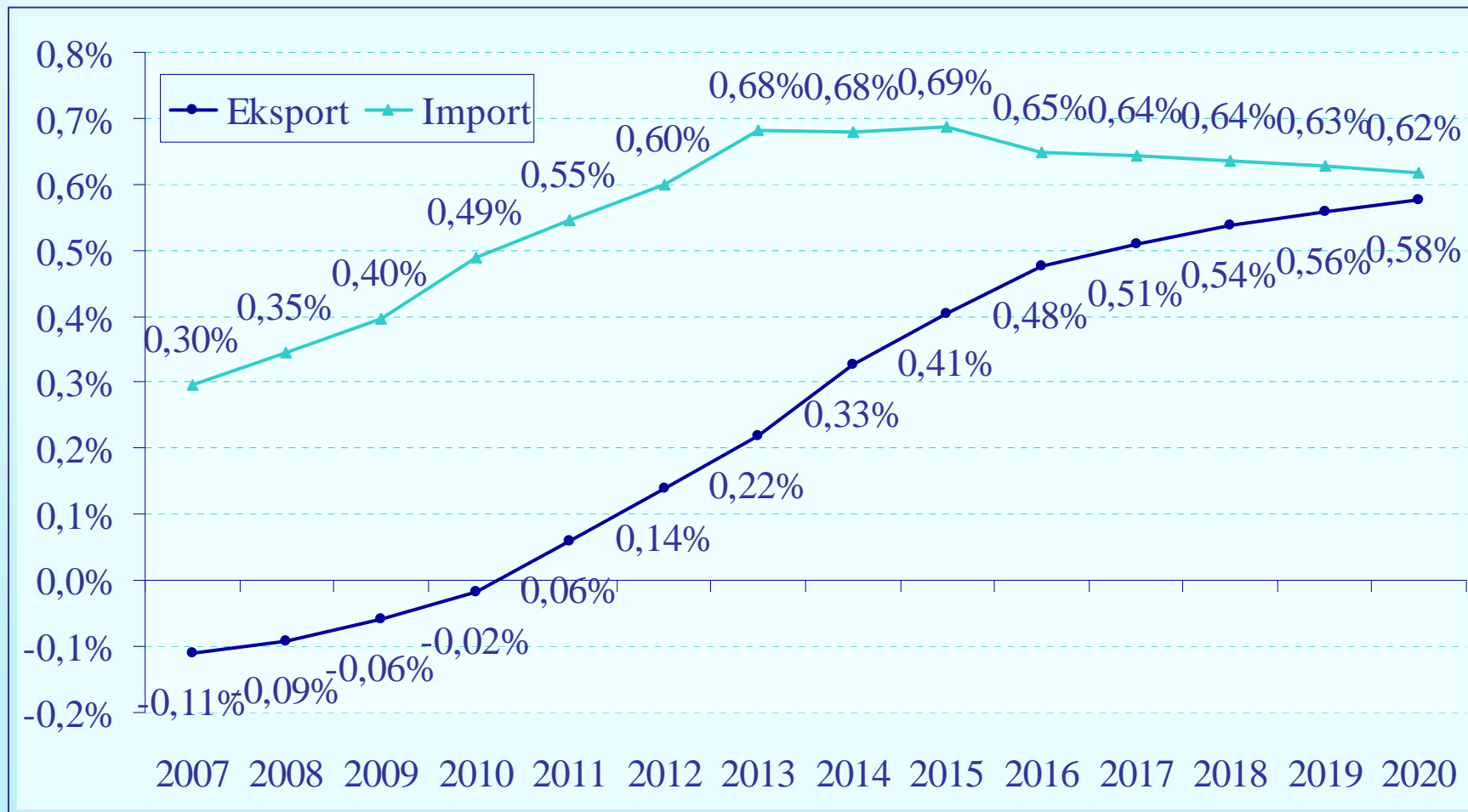
WPŁYW PO KL

Inwestycje

WPŁYW PO KL

Handel zagraniczny

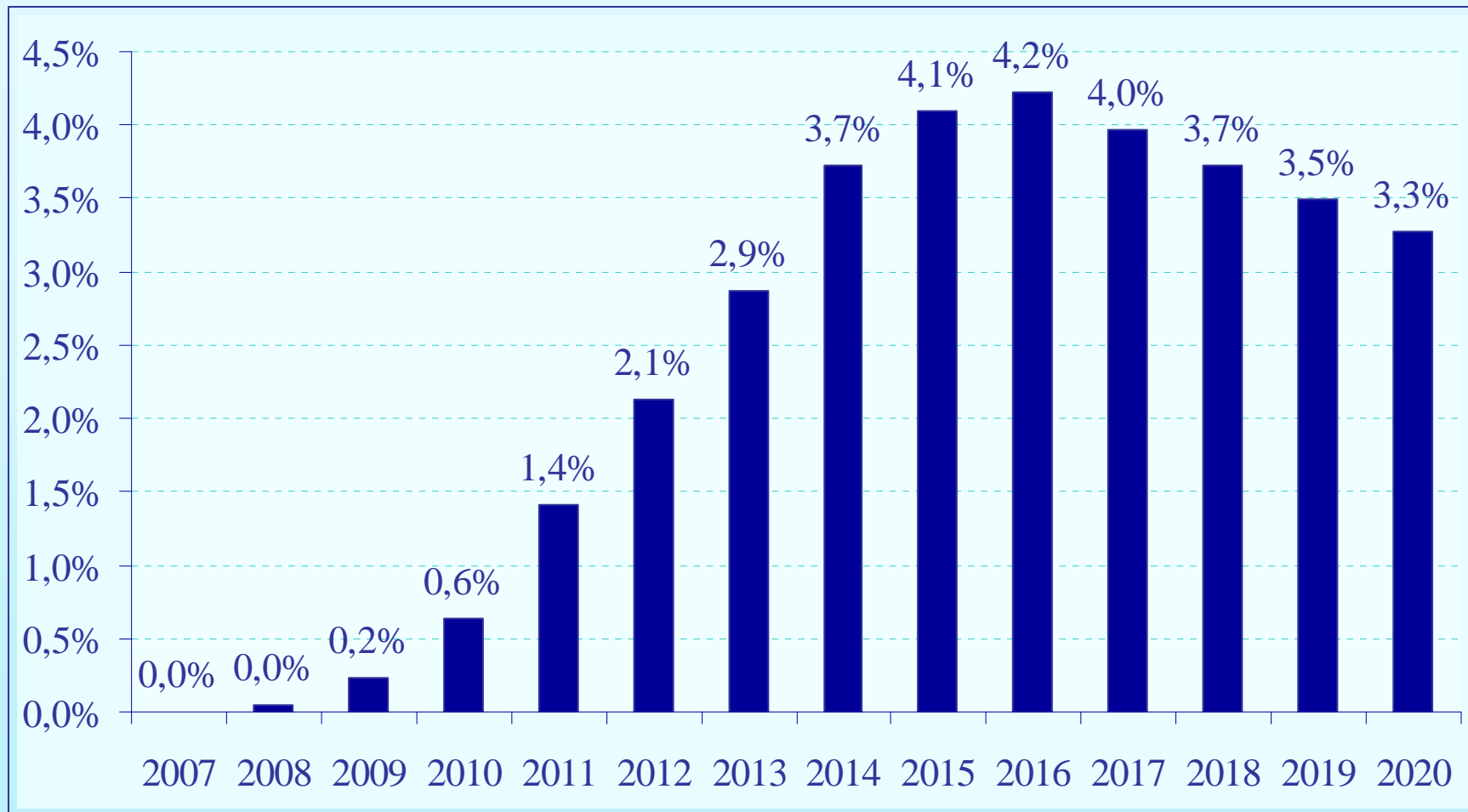
WPŁYW RPO - POMORSKIE

Środki w latach 2007-2015

Wyszczególnienie	mln euro	% PKB
Razem wkład publiczny	1 108,9	0,56
Razem wkład publiczny UE	885,1	0,45
Infrastruktura	557,1	0,28
Zasoby ludzkie	82,1	0,04
Wsparcie dla firm	245,8	0,12
Razem wkład publiczny krajowy	223,9	0,11
Infrastruktura	147,6	0,07
Zasoby ludzkie	21,8	0,01
Wsparcie dla firm	54,4	0,03

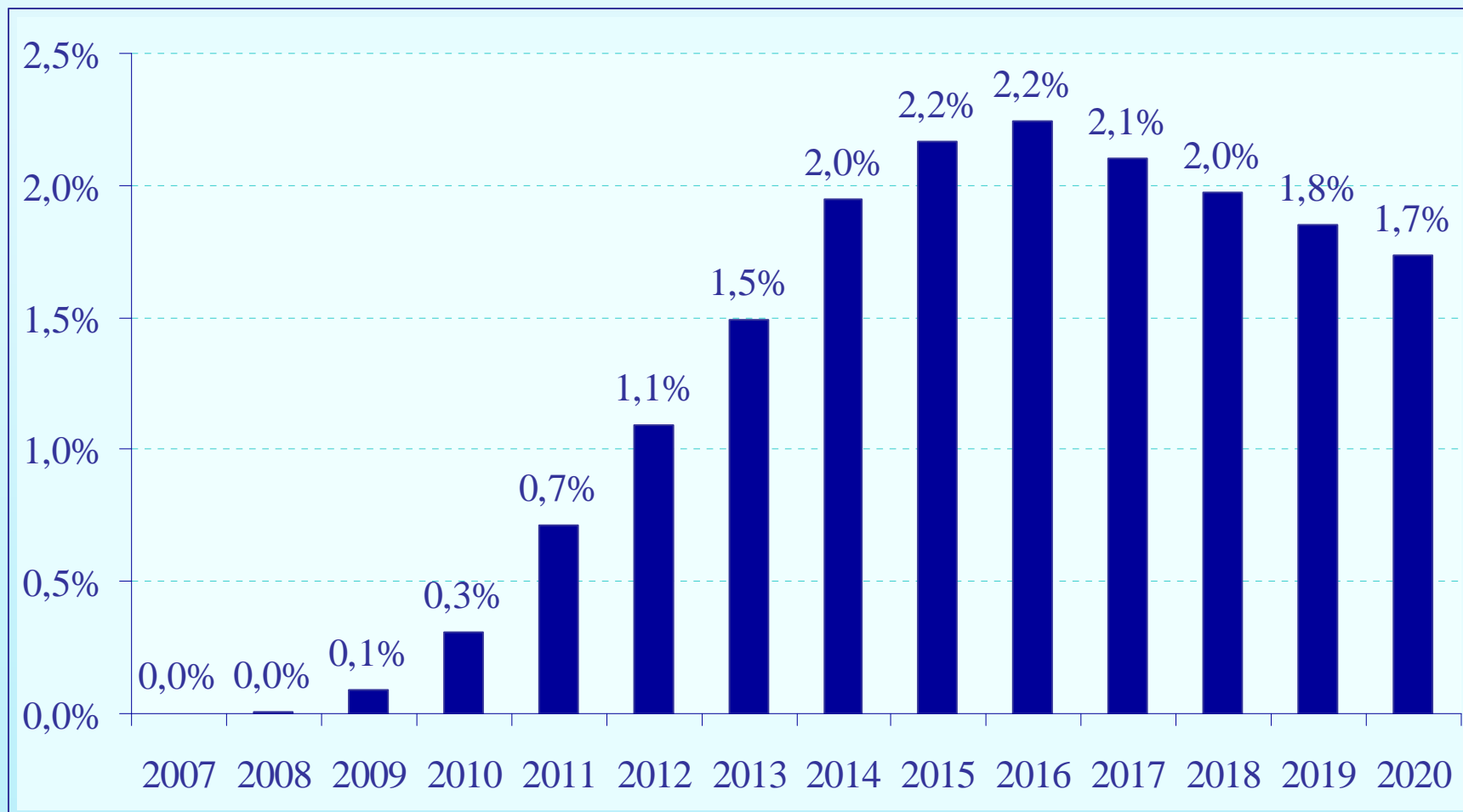
WPŁYW RPO - POMORSKIE

Przyrost zasobu infrastruktury

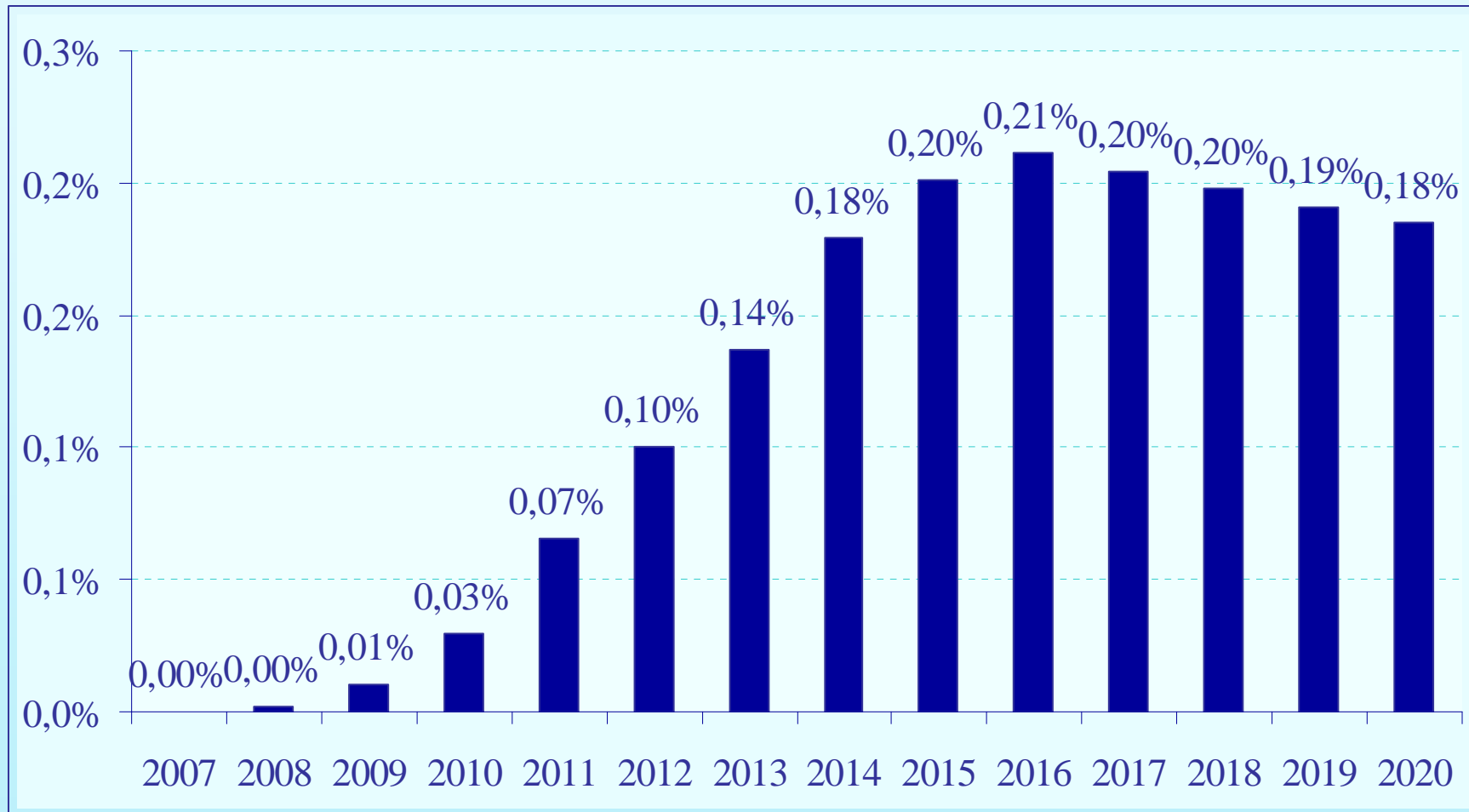
WPŁYW RPO - POMORSKIE

Przyrost zasobu kapitału rzeczowego

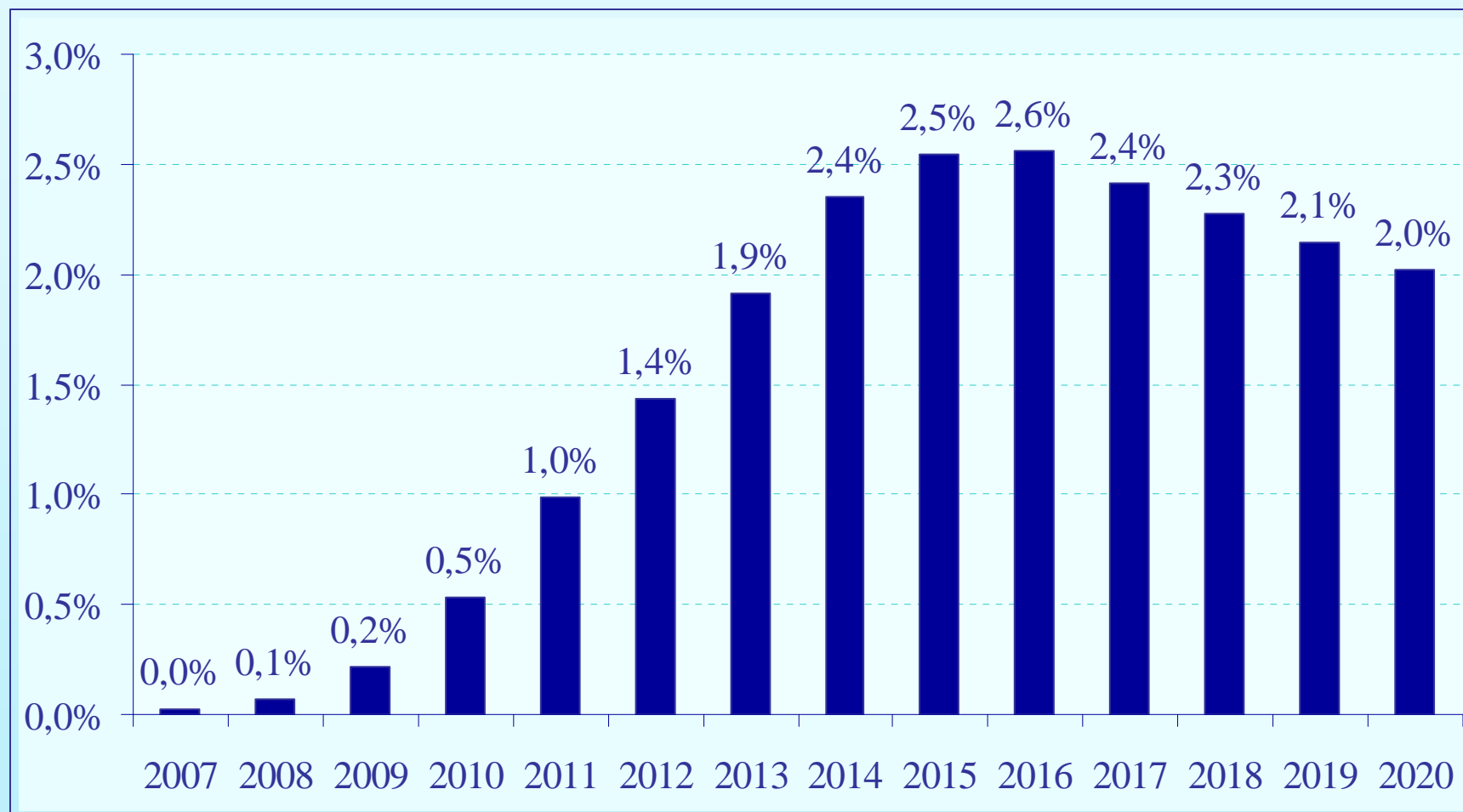
WPŁYW RPO - POMORSKIE

Przyrost zasobu kapitału ludzkiego

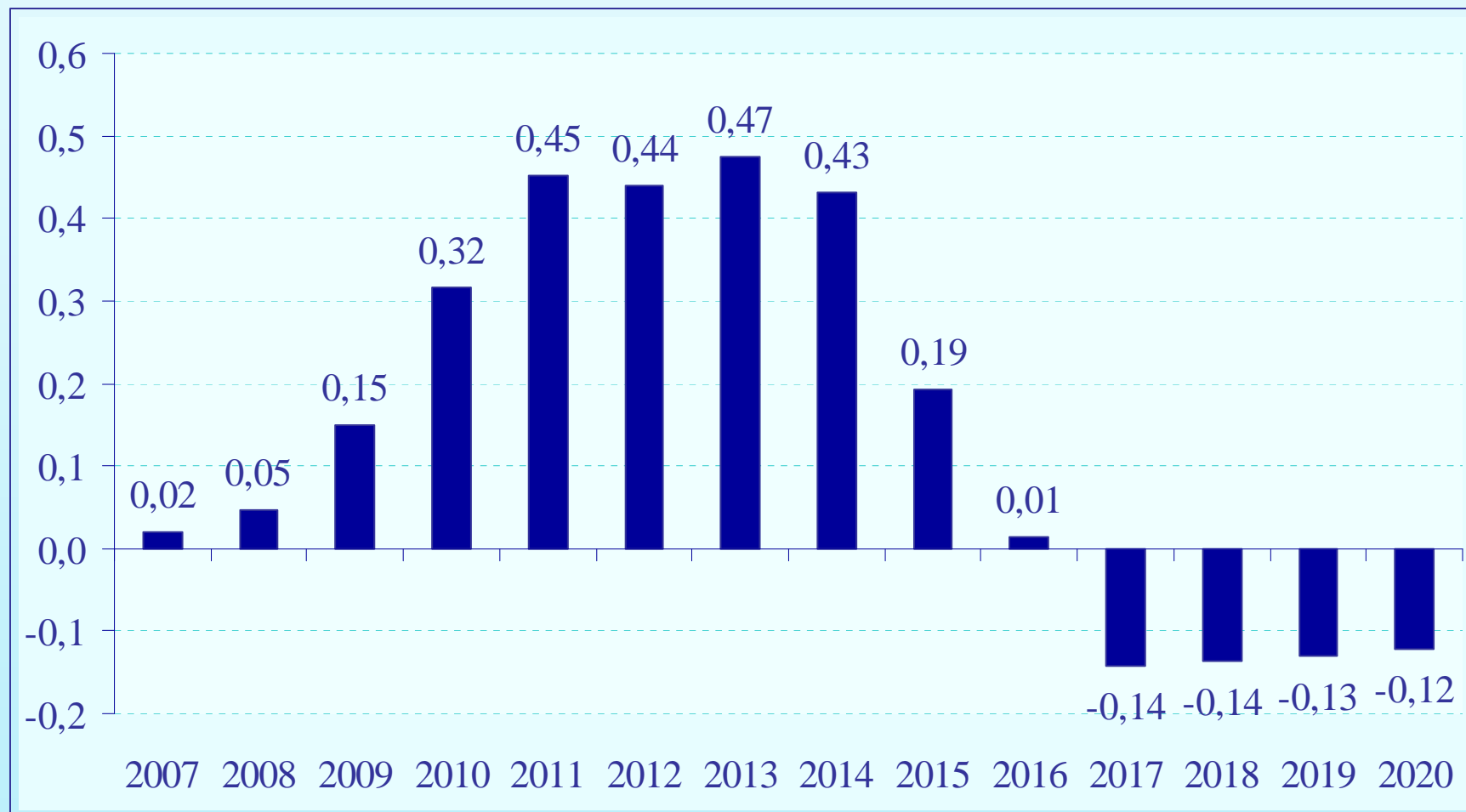
WPLÝW RPO - POMORSKIE

Produkt krajowy brutto

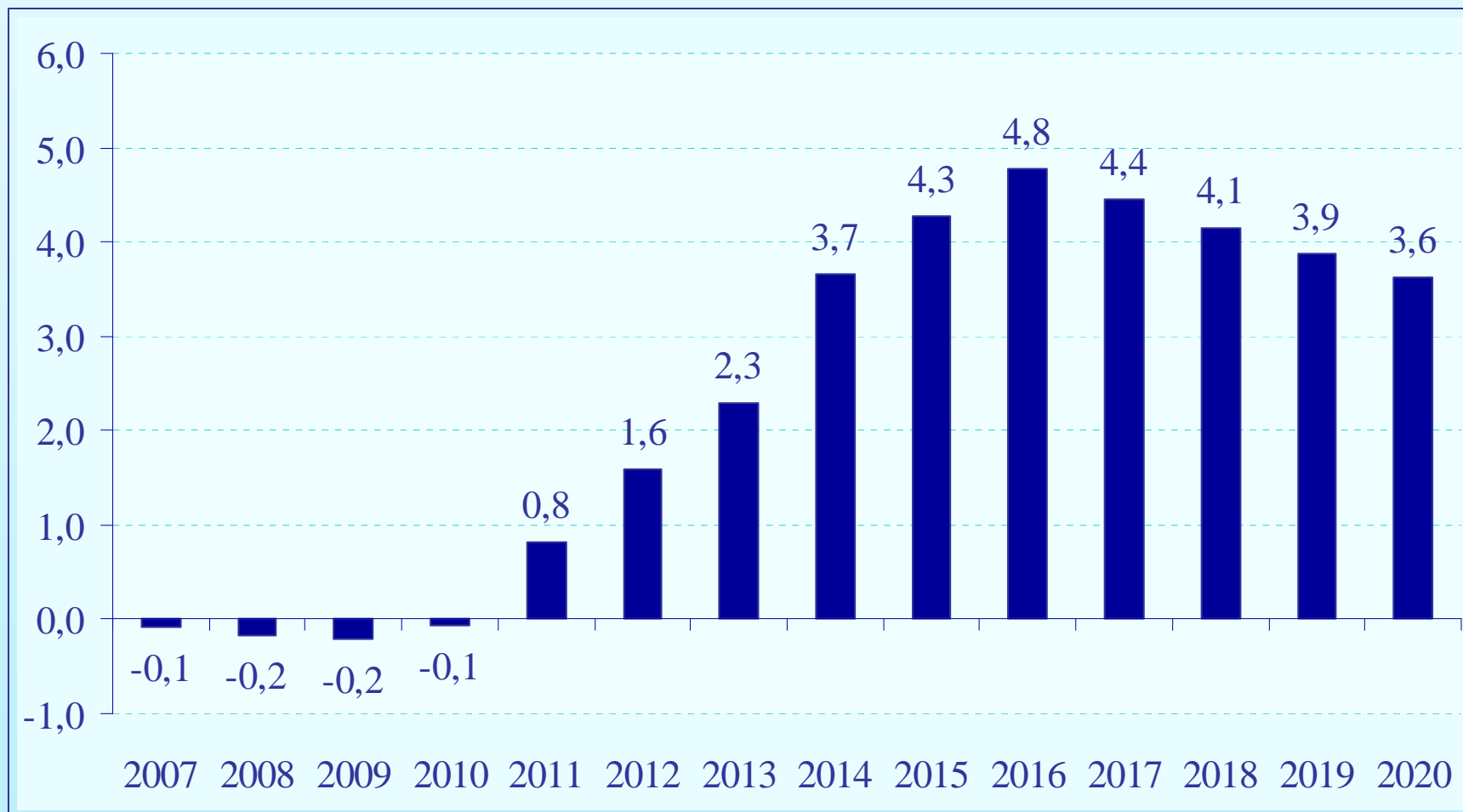
WPLÝW RPO - POMORSKIE

Zwiększenie dynamiki PKB, pp

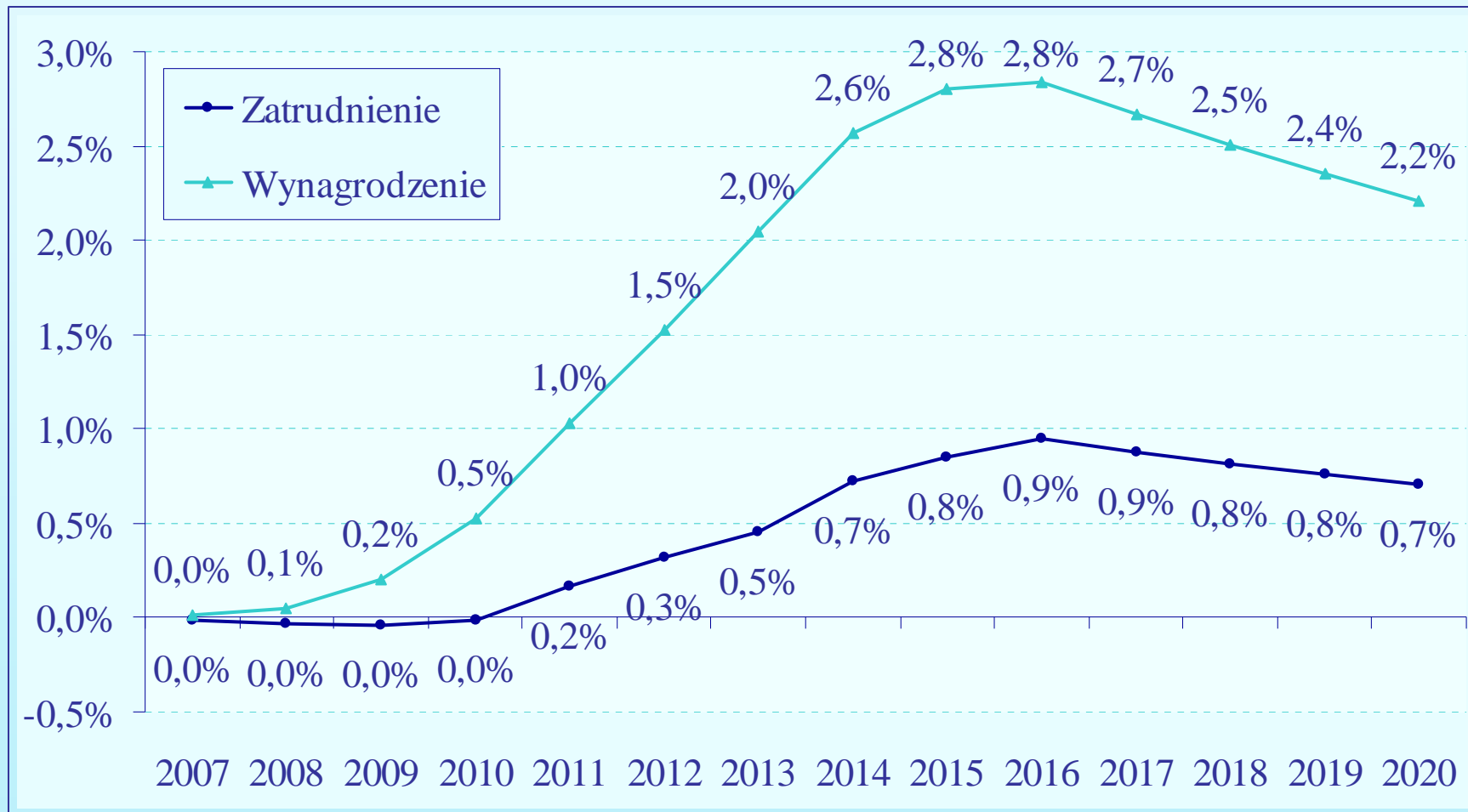
WPŁYW RPO - POMORSKIE

Zatrudnienie, tys. osób

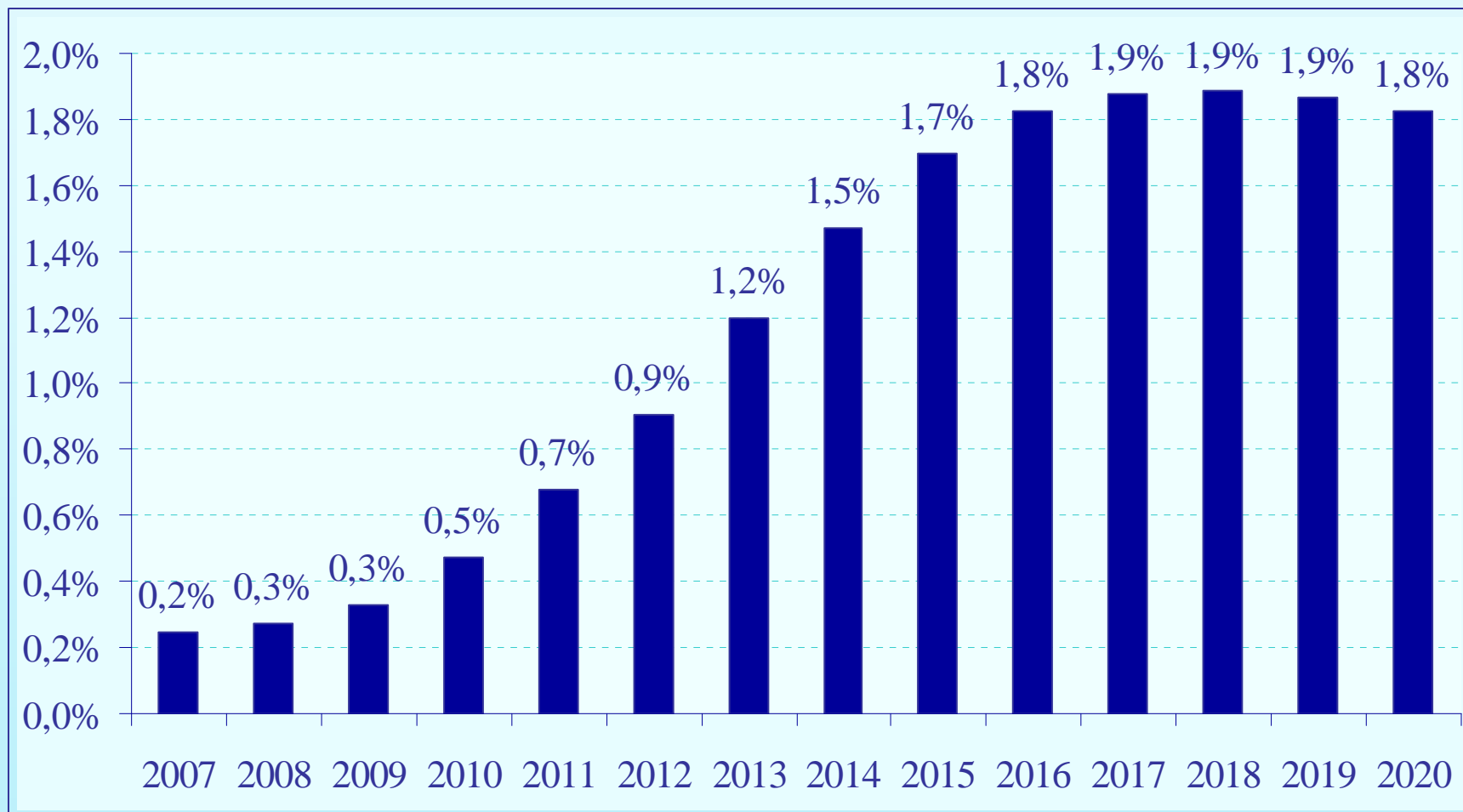
WPŁYW RPO - POMORSKIE

Rynek pracy

WPLÝW RPO - POMORSKIE

Spożycie prywatne

WPLÝW RPO - POMORSKIE

Inwestycje

